Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI BỐN. — SỐ THỨ 2774

Mỗi số 6 xu

T. LEGAL Indo-Chine N° 783

NGÀY THỨ NĂM 17 JUIN 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Ông Tây thăm hỏi (Những chuyện lạ lùng trên hoàn cầu)	Người đàn bà nhà	Đời sự trong tuần lễ	Năm tỷ Tài Phán về cuộc thuộc địa Pháp	Nouvelles
Một năm . .	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	12 $ 00
Các làng và Các công-sở	»	8. 00	8. 00	8. 00	9. 00	»
Sáu tháng . .	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20	3. 30	6. 00
Ba tháng . .	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	3. 00
Một tháng . .	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	1. 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur

61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM HUY-LUC
Administrateur-gérant : NGUYỄN V. LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 065 de large

Une seule insertion . . . . 0, 30 le cm
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0 25 le cm

Réclame dans la 1re page . . . . 2 s la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 s 50 le cm
On traite à forfait pour les contrats importants.

Mấy lời nhắn-nhủ cùng các nhà có con em đi học và các cậu học-sinh

(Tiếp theo)

Đã mấy trăm năm nay cái cơ tiến-hóa ở nước ta vì cái tệ học khoa-cử mà thành ra đình trệ hết, làm cho thực-học không xương-minh, nhân-tài không tấn tới, dân-trí không mở rộng, quốc-lực không khoáng-trương. Bây giờ phép dạy phép học đã lần lượt canh-tân, mà trong khoảng ít năm nay, quốc dân ta cũng đã biết công nhận cái lối học khoa-cử ngày xưa, thật là lắm to hại lớn. Nhưng xem ra thì phép dạy tuy đổi mới, phép học tuy đổi mới, mà cái óc hư vinh của người mình chưa đổi mới, rút lại cái tệ học thi cử bây giờ với cái tệ học khoa cử ngày trước cũng có khác gì nhau. Gọi là học thực dụng, gọi là học văn-minh, mà thử hỏi cái mục-đích học ở chỗ nào thì ra cũng bắt-quá khu-khư ngày trước thi cái bằng để danh mà bây giờ thi cái bằng tốt-nghiệp.

Đã hay rằng học thì phải có thi, thì là để chứng cái sức học của mình đủng hay là chưa đủng. Trường học ở các nước bây giờ, trường nào cũng có lệ thi tốt nghiệp, không phải riêng gì có một nước mình; song người học-giả nếu biết nhận định cái mục-đích chân chính sự học của mình, thì phải coi cái thi là một cái thường khóa trong sự học, mà không coi lẫn làm cái mục-đích sự học của mình được. Học không phải là cái đồ để huyễn-diệu thiên-hạ, lấy cái thi đỗ dối mình mà dối người; mình tự nghiệm cái sức học của mình, thật đã chân tri thực hành được cái sở học của mình thì dù thi không đỗ mà cái sở đắc ở trong tâm thân mình đi đâu mà mất; nếu cái sở học của mình mà thật mình chưa chân tri thực hành được, thì dù thi đỗ có bổ ích gì được đến tâm thân, cái bằng tốt nghiệp kia nó có cái sức thần-thông gì làm cho người ta đương dở nên hay, còn ngu hóa trí? Thi đỗ hay là không đỗ, tưởng đối với sự học không đủ lấy làm khinh trọng mà đến phải quan tâm.

Vả lại như trên kia đã nói cái mục-đích thứ nhất của sự học là để đào-tạo nhân tài; mình muốn học đến nơi đến chốn cho thật được thành tài, thì mỗi một bậc học phải có cái trình-độ tương-đương, mới có thể tuần tự mà lên lần cho khỏi vấp, hồng năm này lại học thêm được năm nữa, thì cái học-lực càng thêm tinh tiến, càng dễ theo những bậc học trên cao; tuy có người vì cái lệ niên-hạn, năm nay đã hỏng thì sang năm không có cái cơ hội được học thêm, nhưng thiệt tưởng tuổi đã lớn mà học còn non thì cũng chẳng nên theo những bậc học cao nữa làm gì mà uổng công vô ích.

Còn cái mục-đích thứ hai của sự học là để dưỡng thành nhân-cách, thì qui-hồ luân-lý theo cho được trọn, quốc văn tập cho được thông, địa-dư lịch-sử cho được tinh tường, toán-pháp cách-trí cho được am-hiểu minh thật được thế rồi thi cũng không cần học nữa, chưa được thế thì hỏng năm này lại học năm sau, rồi ra trị nghiệp mưu sinh, làm một người quốc dân thuần-lương ổn-kiện, thì đỗ với thi không đỗ có mấy lòng tổn ích gì đến mình?

Vậy ai rằng những nhà có con em đi học và các cậu học-sinh thiếu-niên ta nên hiểu cái lẽ ấy mà bỏ bẵn cái tệ học thi-cử xưa nay. Người nào tư-chất tốt, cảnh ngộ may thì cố học đến nơi đến chốn, để lòng đem cái tài học mình mà thi-thố ra những sự-nghiệp lợi quốc lợi quần. Người nào tư chất không được tốt, cảnh ngộ không được may, tự lượng mình không đủ cái tư-cách học cho đến nơi đến chốn được, thì chỉ nên học cho hiểu cái đạo-lý làm người, đủ cái trí-thức như-yếu mà kịp xoay ra các đường thực-nghiệp, đừng để gây nên có cái hạng người ở trong học-giới dở dở dang dang. Như vậy thì cái kết quả của sự giáo-dục mới có thành-hiệu hay, một ngày kia trường học mở khắp, người học đông thêm, dân-trí khai-thông, nhân-tài tấn-tới, lo gì dân chẳng có lúc mạnh, nước chẳng có lúc giàu. Ấy mới thật là cái kết quả tốt của sự học ngày nay, mà chính là cái mục-đích cầu học của quốc-dân ta vậy.

T

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 14 Juin 1926

Việc nước Pháp

Cuộc hội-nghị Pháp-Tây

Cuộc hội-nghị Pháp Tây đã khai nghị ở bộ ngoại-giao. Việc khó khăn ở Maroc chỉ quan hệ riêng cho nước Pháp, và Tây-ban-nha. Người Tây-ban-nha sẽ phải coi trị cái miền về quyền Tây-ban-nha, như người Pháp phải thay quyền quốc-vương Maroc mà coi-trị cái miền về quyền người Pháp. Nay phải ổn-định cái thể lệ chung, cũng là ổn-định cái cách giao-tế của các chính-phủ với các đường phân giới hạn.

Tại thứ-dân nghị viện

Ông nghị-viên về đảng cộng-sản là M. Cachin có đưa giấy xin chất-vấn rằng cái giá bắt-đoái hạ xuống, cái duyên cớ bởi đâu, và cái ảnh hưởng ra làm sao. Chính-phủ xin hoãn việc chất-vấn, nhưng chẳng là chính-phủ sẽ phân trần qua loa về cái tình-thế tài-chính.

Một cuộc thi ô tô

Tin Le Mans — Tại cuộc thi ô-tô hàng năm, chạy 24 giờ mới rồi, có 54 cái xe thử xe của Mỹ, Anh, Ý, và Pháp. Hãng xe Lorraine Dietrich của Pháp đầu thắng.

Việc nước Anh

M. Baldwin có ý xin bỏ luật định số giờ làm việc ở các mỏ.

Một số nhà máy Sheffield, mỗi tuần lễ chế được 15.000 tấn, đã rày phải đóng cửa.

Việc nước Đức

Đã bắt đầu có võ cuộc chung-dân đầu phiếu về việc tịch-biên của cựu hoàng già nước Đức.

Bọn cộng-sản nước Nga và bọn cộng-sản nước Anh sẽ hội-nghị ở Berlin để bàn về cách giúp tiền cho bọn thợ mỏ đình công nước Anh. Nghe đâu người Nga có nhiều tiền kỳ ở các nhà băng nước Đức.

Việc nước Phi-luật-tân

Tòa thượng-thẩm nước Hoa-kỳ mới công-bố rằng bản luật Phi-luật-tân cưỡng bách chủ buôn phải bẩm số sách bằng tiếng Anh, và bằng Tây-ban-nha, thì là trái với hiến pháp. Người Trung-hoa rất lấy làm bằng lòng về việc ấy.

Quan Toàn-quyền ở Manille không ưng cho phép đem trâu bò ngoại-quốc nhập-cảng. Ngài nói ở Phi-luật-tân có đủ trâu bò cho các nhà giồng đường dùng.

Việc nước Hoa-kỳ

Ở Washington có tin rằng nước Pháp sẽ nhường cho các công ty Hoa-kỳ các đất đang để giồng cao su, độ tám chục nghìn mẫu tây.

Số cao su nhập cảng trong tháng Mai giảm đi nhiều.

Việc nước Nhật bản

Bộ chiến tranh định xin một số tiền là 20.000.000 viên về sổ chi thu năm 1927, để đem dùng cho quân đóng ở Cao-ly, ở phía nam Mãn-châu, phía bắc Trung bộ, để phòng ngừa các thành-phố kỹ nghệ, và các miền tổn ái đối với tàu bay. Số tiền ấy dùng để chỉnh-đốn lại các đội quân bị bớt.

Việc ở Ấn-độ

Ở Simla có tin rằng các tướng sĩ trong binh gia Anh đóng ở Ấn-độ, cùng là tướng sĩ trong binh gia Ấn-độ đều phải có luyện tập qua về nghề tàu bay.

(Indopacifi)

CÁI CẢNG CỦA MỘT VỊ QUỐC-VƯƠNG

Mới rồi ở Roma có xảy ra một cái kiện buồn cười. Số là một vị quốc vương Mọi-Cao, gặp sự rủi ro bị đắm, phải nhờ thầy thuốc cứu cảng. Khi chân cứu xong, quốc-vương đòi cảng, để đem về ăn thịt.

Nhưng ông thầy thuốc là một người Âu châu, viện lẽ rằng ở Congo có luật cấm ăn thịt người, nhất định không chịu giả lại. Quốc-vương bèn đem kiện ông thầy thuốc, cùng ông chủ nhà thương. Tòa án nói cho quốc vương là có lẽ, nên đã xử án bắt nhà thương phải đem cái cảng ấy giả lại quốc-vương. Cái kiện ấy đằng dai mấy tháng mới xong, không biết khi cái cảng đem giả lại, quốc-vương còn có thể ngự thường được nữa không!

Việc Trung-hoa

Ngày 12 Juin

Trương Ngô vay ngoại-tái

Trương-tác-Lâm và Ngô-bội-Phu đã họp một cuộc hội nghị bí mật, bàn sẽ vay của ngoại quốc một số tiền một vạn vạn đồng, hai bên chia nhau để lấy tiền ấy mà chi cho các quân đội cho gái tàu về cả, để tuyệt loạn người.

Một nhà nữ giáo-si ngoại quốc bị giết

Một nhà nữ giáo-sĩ người Gia-nã-đại ngày 7 Juin vừa rồi trong khi đi chơi ở đường Thành đô và Tứ xuyên bị một tên lính thả súng đạo đâm chết ngay ở đường, tàu bung thả đi bắt được. Việc này có lẽ lại thành việc can thiệp to, vì nghe đâu có 1 ấn can đến sự bài xích tôn giáo của bọn thanh niên.

Tôn-truyền-Phương phục tòng Ngô-bội-Phu

Tôn-truyền-Phương đốc quân Giang-tô, hiện làm tổng tư lệnh liên quân năm tỉnh, hôm thứ tư vẫn giữ thái độ trung lập. Nay đã tỏ ý phục tòng Ngô-bội-Phu rồi. Tôn đã chuyển giáp cho Ngô hai mươi vạn đạn trái phá, và 80 vạn đạn súng con để đánh quốc dân quân. Tôn lại giáp cho Ngô máy, 6000 đạn trái phá, 2000 quả bom đi đánh Quảng đông.

(Dịch báo Tàu)

Ngày 13 Juin

Ngô với Tương

Ngày 15 Juin Ngô và Trương tới Bắc-kinh. Sẽ đặt cuộc hội nghị tại hoàng cung cũ. Để dự bị mọi việc đã nghênh-tiếp như thường.

Việc ở Quảng-châu

Chính phủ Quảng-châu đã gửi thư cho chính phủ Hương-cảng, nói rằng muốn kíp điều đình cho xong cái tình thế ngày nay. Chính phủ Quảng-châu có cử 3 người đại biểu, đã bắt đầu việc điều đình. Có lẽ chính phủ Hương-cảng cũng sẵn lòng cử ba viên đại-biểu như thế.

Cứ như một bài báo của chính-phủ Quảng-châu, thì quân Quảng-châu đã thắng nhiều trận ở Hồ-nam. Quân phản-cộng bị nghĩa ở đường Hương-giới Giang-tây, Quý-châu, và Quảng-tây.

(Indopacifi)

BÀI DIỄN VĂN CỦA QUAN TOAN-QUYỀN VARENNE đọc ngày 2 Juin tại nhà thị-sảnh ở Saigon

(Tiếp theo)

Cái quyền-lợi của nước Pháp

Ta nên xét như thế không phải là vì cái nghĩa vụ, nhưng lại là vì cái sự lợi lợi của ta nữa. Cái chánh sách của ta là phải gây nên ở đây một cái không khí riu ràng, có lợi cho sự thịnh vượng của nền kinh tế xứ này.

Không phải là ý tôi muốn nhắc nhưng cho người bản xứ những điều tôi không mong nhắc nhưng đâu. Tôi đã biết, và tôi lại biết cho người bản xứ biết, mà chính người bản xứ cũng biết rằng nước Pháp vì cái công lao lâu dài mà ở đây mình, mà có nhiều quyền lợi ở đây, và nước Pháp đã làm cho xứ này nhiều công việc lớn lao. Không có người Nam nào là chẳng có cái công nuôi của nước Pháp ở xứ này. Ai đã đi đó đây, tất phải ca tụng công-cuộc của nước Pháp, hình như đã in ở trên mặt đất vậy.

Chỉ rằng sau chẳng có người nói rằng đáng lẽ còn có thể làm được hơn nữa mới phải. Điều ấy tôi không chắc, nhưng tôi có quyền nói, vì đây là tôi thay lời nước Pháp mà nói, nói cho dân Nam biết rằng, thật là may cho cái số phận mình mà lại được cam thiệp với nước Pháp. Còn những người đem lời kêu ca, huỡn có ý không bằng lòng, tôi sẽ bảo họ nên tự hỏi mình cái câu này:

Nói về xứ Nam-kỳ hiện ngoài ba phần thế kỷ nay, và về trung Bắc kỳ thì ngoài một nửa thế kỷ nay, nếu nước Pháp không đến cõi Đông dương này, thì cái vận hội sẽ đã ra làm sao?

Đó là một câu tôi xin người Nam tự hỏi mình xem. Nếu vậy, thì trong cuộc thế kỷ mới rồi, là lúc ở thế-giới này cái phong-trào khai thuộc-địa ở Đông-dương thịnh-hành, thì cái chủ-quyền ở Đông-dương đã về tay một cường-quốc nào ở Âu-châu hoặc ở Á đông, nay là đã chắc về tay nước Nam chưa?

Giả thử nước Pháp không ở đây nữa, nước Pháp giành rời bỏ Đông-dương ra, thì có lẽ nước Nam lại gần bỏ một cuộc khác, mà cuộc ấy lại làm cho người Nam tiếc cuộc giao-kết thứ nhất này đấy thôi,

Nhưng lại còn một lẽ nữa. Nước Nam không phải là khắp cả cõi Đông-dương. Mà nước Pháp thì có nhận những lời trân-trọng với những dân-tộc khác ở Đông dương những lời ấy nước Pháp không có quyền mà bỏi đi được.

Ta nên ăn ở cho có lẽ với người Nam. Nhân câu ấy tôi lại phải nhắc lại bài diễn-văn của tôi tại hội-đồng Chính-phủ mà ở bên Pháp nhiều lần đã nói đến.

Các bậc già tôi là tôi nhắc lại mấy cái ý-tưởng của người Nam. Này có người Nam nói: Nước Pháp ở đây, khi nào làm xong cái chức nghiệp của mình, thì nước Pháp sẽ giả lại quyền chính cho ta. Nếu việc ấy thực nữa, thì cũng còn lâu lắm. Sau tôi lại nói thêm một ý tưởng nữa, nhưng ý tưởng ấy tôi lại thích hơn là: Có thể tính rằng sau này quyền-lợi của hai bên, đồng buộc lẫn lộn với nhau, mà người Nam cái tự sánh được rộng quyền đến đâu, lại được hưởng dẫn đắp đấy, thì đến ngay những nơi gia-đình Annam, cũng không còn ai nói đến sự bất cứ chức nhiệm của nước Pháp ở đây nữa.

Người Nam nghe tôi nói đấy, có ai thích cái lý thuyết trước hơn thì tôi cũng xin lỗi vậy, song tôi tưởng con đường ta đi cũng đến đấy, và tôi lại nói tôi cũng không quan tâm về điều ấy. Ta không cần nhìn tính toán những việc sẽ xảy ra trong 40 năm nữa. Lúc bấy giờ con cháu ta sẽ tây tiện mà liệu định, biết đâu tích trước được.

Vì người Nam tôi lại có bảo: công dân mà bàn bạc về việc nước Pháp đặt thuộc-địa ở Đông-dương làm gì. Người Pháp ở đây đó là một việc đĩ nhiên, người Nam cứ nên biết thì thôi. Liệu sách thế nào cho lợi cho mình thì hơn, như vậy còn hơn ngồi mà bàn bạc vô ích.

Người Nam nên biết rằng dù người Nam có xin ta bỏ mà đi, ta cũng không có đi ra nào. Vậy ta nên thu xếp ăn ở với nhau cho ổn thỏa thì hơn.

Tôi cũng tưởng làng mở đường cho dân Nam đi mình lấy những chức trách mỗ ngày một trọng đại hơn, tùy với cái trình độ tiến hóa của dân Nam. Nhưng có một điều kiện cốt yếu này thì không sao suy suyễn được: là không có trật-tự thì không có thể tiến bộ được.

Điều ấy tôi đã nói với các nghị hội An-nam. Trước khi khởi hành ở kinh-thành Bắc-kỳ tôi đã cảm ơn việc ấy.

Khi tôi qua các nơi, tôi đã có ý nghe mọi lời bàn bạc về việc ấy. Nguyên ở Hanoi tôi có nói: tôi rất muốn tôi hành với người dân bản xứ, một cái chánh sách tiến cộ lẫn nhau, và để bình toàn toàn hơn, vì tôi có nói cả việc thi hành cái chánh sách ấy, vì bản làm tôi thích cái chánh-sách ấy, và vì cái nghĩa vụ tôi phải theo cái chánh sách ấy. Nhưng phải làm sao cho tôi có thể đặt lòng tin tưởng của người đồng bang tôi, đối với nước quốc, và đối người đồng-bang tôi ở đấy.

Khi ở Hanoi nhân nói về việc dinh khóa, tôi có nói tôi không chịu để bọn cản trở phá hoại một cái chánh phủ tự do đâu.

Khi tôi qua các nơi, tôi đã nói rằng muốn cho cái chánh sách ấy bảo-hộ được trật-tự ở Đông-dương, thì tôi rất nói tước tiếc với nước Pháp: Chính-phủ Pháp thực là tâm, quốc dân Annam không mong cái Chánh-sách ấy, tỏ không phải là người thích ợp.

Trong khi tôi đi các nơi mới rồi, tôi đã có dịp xét rằng người dân đã hiểu lời cảnh cáo ấy, và bọn thủ cựu đã kh-khoăn với tôi đừng nào vì những việc riêu tinh nhỏ mọn ấy mà ngã lòng và đã cam đoan xin giữ với chính-phủ chánh sách ấy sẽ được hợp hợp động và quấy rối.

Bạn khác lại bảo tôi đừng nên ngã lòng về các việc ấy, vì họ tin rằng có cái chánh-sách tự do, giữ cho khỏi có một cái chánh sách phản-động, chẳng. Kể cũng là, nhưng thực thế đấy. Đảng bảo-thủ và đảng tiến-thủ, hai bên vì lẽ khác nhau, mà cũng hợp ý nhau, mà nói rằng chỉ có cái chánh sách ấy là thích hợp mà thôi.

Tôi cũng không có ý muốn chia rẽ người Nam làm gì. Mà chia rẽ thì luận Âu-nam thế tưởng có ích gì. Vì người Nam cũng biết họ hèo nhau kết mối đồng tâm như lời tôi nó hèo với người đồng bang của tôi, khi tôi tới Saigon.

Tôi có nói tôi không có quan tâm đến những việc cạnh tranh về việc chính trị riêng trong xứ; tôi không đến đây mà can thiệp vào những việc ấy, và ở đây ta phải nghĩ đến cái thể lợi cái thanh giá của nước Pháp ở đây mới được.

Tôi phán trên mọi lẽ đã quá dài, nhưng tôi mong rằng các ngài đừng cho đó là một bài giảng đài dân.

Tôi giảng giải mọi lẽ về công việc của tôi đã can ngài hiểu, vì tôi cai trị ở đây, chỉ ý tôi muốn cai trị có sáo người Namnữa người Pháp, tôi không có ý cai trị mà không cần đến ai giúp đỡ cho tôi. Vì vậy tôi muốn phá tan tất cả những chuyện hiểu-lầm, ấn về lẫn đi.

Tôi cũng không có ta thán gì về việc người ta cùng kích tôi hoặc ở bên Pháp hoặc ở Đông-dương.

Ấy là những người đại-biểu của những người Pháp có quyền lợi rất lớn ở Đông-dương đã xin những người công kích tôi, thôi đừng công-kích nữa đấy.

Lại ở nghị-viện cũng đã có chất vấn. Đối với ông nghị-viên Nam-kỳ là người đồng-viện của tôi xưa nay giao tiếp với nhau rất rất tử tế, nên tôi không có trách riêng ông, nhưng tôi xin nói rằng những là hội đồng Công thương sẽ chỉ nghị cái cuộc sống kích ấy, nhưng là tất có thứ đáng ý nhiều đã tỏ ý phản kháng. Nghị việc đã có bỏ về quyết nghị việc ấy, trong một trăm chín tư tờ ông v.ộ chất vấn, thời có hai mươi tám về là của những người sống nữa,

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Việc tự ý trợ quyền

Trước khi bỏ các ngài, tôi muốn nói thêm một lời về cái tinh thần nước Pháp.

Cái tinh thần ấy dương lúc khó khăn, việc ấy các ngài cũng rõ như tôi, song không có đâu đến nỗi như lời mấy nhà chán đời kia.

Việc chiến-tranh ở Maroc đã kết liễu, giặc thổ định trường tiếm quyền kia hãy nay vẫn được quyền tự trị khá rộng, không có bước bình một cách vô lý thì quân ta thắng đã lâu. Đó là một việc đáng đau đớn đã hết liều rồi vậy.

Nay chỉ còn phải chính đốn lại việc thi cử tuổi, vậy câu cuối cùng của lời là xin nói để các ngài biết rằng chính phủ rất mong ước ở khắp trời hải ngoại của Pháp quốc này, người Pháp ở Đông-dương sẽ lòng giáp đỡ mấy quốc cai ngài sẽ giữ biết như tôi rằng tiền francs mà bộ giá xuống toi bất lợi cho việc buôn bán thế nào và cái sự hại nó gồm ghê thế nào. Dù thế nào mặc lòng đó là cái nghĩa vụ của ta, tôi chắc rằng ai nấy sẽ làm hết nghĩa vụ.

Hội 14 juillet. — Hôi đồng khánh tiết đã họp tại tòa Đốc lý, do quan Đốc-lý Dupuy chủ tọa để bàn định về chương-trình ngày hội 14 juillet này.

Chương-trình lý hiện đã ổn định rồi, ngoài những cuộc rước đèn, rước sư-tử điểm binh và các trò chơi, thì năm nay Hội-đồng định lại mở thêm cuộc thi ô-tô, không phải là thi lấy nhanh hay thi xem xe kiểu nào tốt mà là thi ai cầm máy khéo hơn chạy trong một kilomètre.

Tối hôm 14 juillet có cuộc đốt đèn tại vườn hoa Paul Bert và tại chân Ngọc sơn hồ Hoàn-kiếm. Hiện lại còn đương xét xem có thể đặt máy phun nước có chiếu đèn sáng nữa, cho nó thêm trò khác mọi năm một chút.

Tiêm thuốc trừ bệnh dịch tả. — Quan Đốc-lý thành phố đã cấp rằng tại phòng vệ sinh tòa Đốc-lý có tiêm thuốc trừ bệnh dịch tả cho nhân dân không phải mất tiền, từ ngày thứ ba và thứ năm từ 10 giờ đến 11 giờ thì tiêm cho người Tây; ngày thứ hai thứ tư và thứ sáu cũng giờ ấy thì tiêm cho người bản xứ.

Việc trừ bệnh dịch-tả. — Thành phố mới lại xe ô-tô để chở những người ốm xuống nhà thương, lấy và chở những người chết đi chôn.

Vì thành phố đang có bệnh lây cho nên ngày hôm nay quan thống sứ đã ký nghị-định định rằng những thổ-lễ đã nói trong nghị-định ngày 23 mai 1923 về việc dịch tả thì nội trong 24 giờ đồng hồ phải thi hành ngay. Các khoản phải tôn về việc thi hành các thể lệ ấy thì sẽ do toàn thành phố phải chịu.

Bệnh tả ở các tỉnh Đông-dương. — Quan Bac sĩ Le Roy des Barres có chân Hội-đồng tư vấn (conseil) này kiêm việc khảo cứu sách trừ bệnh ấy tại Đông dương.

Cái án xử hai người lính khố đỏ ăn cướp tại Điện-biên-phủ. — Quan Binh đã ra lệnh đưa sang hôm nay, hồ 5 giờ 15 thì cho bản hai người lính khố đỏ Vũ-văn-Tăng và Trần-Liên phạm tội giết người và lấy của ở Điện-biên-phủ mà trong khi xét hỏi thì Vũ-văn-Tăng đổ cho Trần-Liên chịu cả để bắt giết là can đảm, còn Vũ-văn-Tăng, không rõ làm thế nào lấy được một con dao nẫu như dao cạo, lúc người ta mở còn ngực bảo tin cho biết giờ tử-hình đã đến nơi thì tự cứa ngay cổ một nhát, mạnh quá, chết ngay lập tức.

Việc này đến sẽ bảo ngày mai bản báo sẽ thuật lại rõ ràng.

VIỆC HANOI

Báo tăng giá

Kể từ ngày 1er août 1926, giá bán lẻ tăng lên mỗi số . 0$04
giá bán cả năm . . . 8,00

Gửi ra ngoài cõi Bắc-kỳ, Trung kỳ và Ai-lao phải tính thêm tiền cước.

Báo sẽ in ra mỗi ngày 6 trang là ít. Kể từ ngày 15 juin trở đi, ai muốn mua báo theo giá cũ đều phải trả tiền trước cả. Còn các giấy gởi mua chịu thì bản quán không bán.

Thời-tiết

7 giờ	28 độ
15 giờ	31 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	9 90
— ba,	8 55
Thóc hạng nhất,	5 50
Bắp ngô	4 40

Giá bạc. — Kể từ ngày 16 Juin 1926. giá bạc ở kho Nhà nước định là 20 $, 00.

Thị giá quốc trái.
Ngày 15 Juin 19.6 .

3 %,	hoàn dần	69 f. 00
3 1/2 %,	hoàn dần	86 f. 50
4 %,	vĩnh viễn 1917	42 f. 00
4 %,	» 1918	42 f. 00
5 %,	» 1920	60 f. 75
5 %,	hoàn dần 1920	69 f. 75
6 %,	1925	93 f. 75
3 1/2	vĩnh viễn	46 f. 50
5 %,	1915 1916	51 f. 25

Tin đường sá. — Vì nước sông thất nhiều lên dữ cho nên đường Lung-sơn đi Cao bằng bị mấy nghìn bước đã trôi nhẹ.

Đường Hanoi đi Lạng-sơn cũng bị mấy nghìn thước đã lở mất 142, nhưng đã chữa được ngay.

Có tin báo rằng ở miền Thất-khê có nhiều đá bị đảm.

Cuộc tự ý trợ quyên để tặng giá quan tổn tây. — *Báo Courrier Colonial* số đăng rằng *Đông-dương và Phi-châu thương cục* (Union commerciale Indochinoise Africaine) có tỏ ý cho hội đồng-thương Đông-dương ở bên Pháp hay rằng, thương cục lấy số trợ quyên một số tiền là 67 vạn 5 nghìn quan để tặng giá đồng franc, song các hội khác ở bên Đông-dương cũng phải nhiều theo các tư bản của mình mà quyên một số ngang với số ấy thì thương cục mới chịu hỏ ra.

MỘT VIỆC RẤT TỐT

Có hai chiếc xe tải « *Camion BERLIET* » lấy dùng ngay được.

Xưởng AVIAT

5709

● HIỆU BÀO-CHẾ :

CHASSAGNE

59, rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

MỚI ĐỘI QUYỂN MẪU HÀNG « CATALOGUE » Ở BÀY

NHỮNG LỚP DẠY HỌC TRONG MÙA HÈ

(Cours de vacances)

Trong hai tháng hè, tại *Trung-Bắc Học-Hiệu* có mở những lớp riêng, chuyên dạy về hai môn Pháp-văn và toán-pháp. Mỗi ngày học một buổi và khoản học-phí mỗi tháng như sau này :

Bốn lớp dồng-ấu, dự-bị, sơ-đẳng và trung-đẳng. . . . . 1 $ 50
Lớp cao-đẳng 3 00
Lớp dạy các nam nữ học-sinh thi vào các trường cao-đẳng tiểu-học (trường Bảo-hộ và trường Sư-phạm) 3 00
Nữ-học-sinh sẽ học riêng lớp và riêng giờ.

Giấy xin học gửi đến *Trung-Bắc Học-Hiệu*, số 22, phố Nhà-Thờ (Rue Lambiot) xế đền Ông, bắt đầu nhận từ ngày 14 Juin.

Ngạch Tuần ý — M. Trương-văn-Phan thứ 7 sĩ thi sai hạng năm tại Ai lao nay tây thuộc quan Thống-sứ Bắc-kỳ bổ dụng.

Ngạch tòa sứ. — M. Lê-văn-Tước thư ký hạng ba tại tòa sứ phủ Thống-sứ nay được nghỉ phép 15 ngày.

Bằng cao đẳng tiểu-học Pháp Việt được tuyển năm có ở trường tuyển. — Ngày 14 juin vừa rồi các lớp thi sinh bổng kỳ thi cao-đẳng tiểu học Pháp Việt (Diplome d'études primaires supérieures) đã được thi lại hai toán pháp thi nay thêm được ba người nữa trúng tuyển là cô Lê-thị Ngữ và cô Phạm-thị-Thọ. Như vậy trong một số báo trước bản quán đã đăng rằng hai toán pháp ra trong kỳ thi trước đối với toàn gái khó qua vì ngoại chương trình là đề trường sư phạm có khiến nội việc lấy thì ngày 14 juin những người bỏng trước đã được thi lại.

Giảm trọng ngoài tòa Đốc-lý — Vừa rồi, ông chánh phòng kế-toán tại tòa Đốc lý có giao cho một người tây phải đem một số tiền to sang bên kho bạc, tiền để trong một cái bao, người tây phải lấy trăm, đốt đi, ba cái giấy một trăm đồng, rồi lấy dao rạch thẳng một miếng ở bao bạc, giả làm như kẻ cắp rạch mà mình vô tình không biết vậy.

Sở mật thám được tin báo, liền cho bắt ngay người tây phải ấy tra tỏ, thì hắn liền tự tội ngay và xưng cả những kẻ đồng tình với hắn trong việc ăn cắp ấy nữa.

Cơn trận chạy hoang trong thành-phố. — Hồi 8 giờ rưỡi sáng hôm qua, một con trâu tại lò sát-sinh ở gần nhà tuong Đền-thờ, hóa phải nằm người, rồi sức chạy vung đi mất.

Sở cảnh-sát được tin báo, liền cho một toán lính cảnh sát xuống vây bắn. Kẻ lính cảnh-sát tốt nơi, thì con trâu đang đứng ở chỗ bãi đất không, thấy đông người đến, lại vùng lên chạy, người ta liền bắn luôn sáu phát súng, thì nó mới ngã ra.

Nhưng người bị trâu húc đều đã đưa vào nhà thương điều trị, may những vết thương đều nhẹ cả.

Bán một cái Auto Unic 10 mã-lực 2 bánh secours đèn marchal chạy thật tốt giá 1.300$00.

Hỏi nhà 8 Amiral-Courbet đường sau mấy đèn).

5.708

CẢI-LƯƠNG HÍ-VIỆN KHAI RẠP

Chúng tôi có lời kính cáo để các ngài biết rằng đến tối hôm mùng chín tháng năm ta tức là 18 Juin 1926 này nhà hát « Cải-Lương Hí-viện » bắt đầu khai diễn. Hôm ấy chỉ để riêng hiến các ngài có giấy mời đến xem mà thôi.

Tối hôm sau (thứ bảy 19 Juin 1926) mới diễn để các quý-khách xem. Bắt đầu khai diễn từ 8 giờ.

Ai muốn giữ chỗ ngồi xin cứ lại nhà hát, phố hàng Bạc, số 42, mà mua vé trước.

Bán vé từ ngày 18 Juin 1926 :
Sáng, từ 9 giờ đến 11 giờ ;
Chiều, từ 3 giờ đến 6 giờ.
Hôm ấy sẽ diễn trèo cải-lương « KHÔN TRẺ BÉ GIÀ. »

Chủ-nhật 20 Juin sẽ diễn tích « CHỌN ĐÁ THỬ VÀNG. »

Thứ hai 21 Juin sẽ diễn tích « MẢNH GIẤNG THỀ »

Cải-Lương Hí-Viện
3.062 kính cáo

Muốn tránh bệnh dịch-tả thì đồ ăn uống phải che đậy cho cẩn-thận. Chớ nên để lưu đồ ăn hôm nọ động bữa kia.

Cái nạn ô-tô. — Báo *France Indochine* **số đăng rằng đêm hôm kia, M. Fédérspil đi ô tô sang Bắc-ninh, khi tới gần cầu sông Đuống thì gặp 5 người ở bên đường gọi mình. M. Fédérspil dừng xe lại thì thấy một cái ô-tô khác như có dụng phải một cái cây ở về đường. Người gọi ấy chính là M Lamothe ở Viễn-đông ấn-quán, liền nói rằng vì tại cái đèn pare-clos của xe hỏng, nhờ chở giúp sai đường cho nên mới xảy ra sự rắc rối ấy, M. Fédérspil thì nói rằng đi đường chẳng thấy ánh đèn nào là có ô-tô cả, thì lỗi ấy không phải ở mình, nhưng cũng cứu M. Lamothe cùng với người ở nhà nên nếu ngồi chung xe bị sát kính chân bàn vỡ bắn vào mình bị thương, rồi đưa cả hai người đến nhà Sen-đầm Gia-lâm buộc thuốc.**

DIỄN THUẬT THÔI-MIÊN

Rạp Cinéma PALACE Hanoi, xin có lời kính cáo cùng quý-khách được biết tối thứ bảy 16 Juin, đúng 19 giờ 7 phút, tại bến rạp có Bác-sĩ Max. Langner (Kara-ibi) diễn thuật Thôi miên. — Sự diễn thuật này do ở khoa học « Tinh-thần » mà xuất hiện ra, đã có diễn qua ở Saigon. Được nhiều khán quan hoan nghênh tán, Bác-sĩ chỉ lấy cái lực học rất cao rộng mà nghiên cứu suy nghĩ ra thành nhà diễn thuật trả danh ở hoàn cầu, khi Bác-sĩ ra diễn thuật xi xem cũng lấy làm quái lạ biến hóa rất mầu, khiến người không thấy, lại có tài vui lành hiền làm việc tùy theo mệnh lệnh của mình được. — Bác sĩ lại biết các nông việc đã qua và công vi cả sẽ tới của tâm lý người ta, lại trả được nhiều bệnh tật hiểm nghèo của nhiều cái cơ-quan rất đặc biệt về tài Bác-sĩ ở trong khoa học « Tinh-thần » nói không xiết.

Bắc sĩ chỉ diễn có một tối hôm thứ bảy 19 juin, rồi xa đông tây chỗ xê xê số.

Xin các quí khách quá bộ tới coi kẻo hoài !!!

Cinéma Palace kính cáo

CINÉMA TONKINOIS & Cie
chez Cinéma Tonkinois
Rue des Eventails

Ô HAY LẮM !!!!!
Từ 18 Juin đến 20 Juin 1926
Chiếu tích
CON GÁI BỈ-CÔI MÀ LẠI THÔNG MÁNH
Chia làm 8 đoạn, chiếu làm một lần
Phim ảnh Trung-quốc hay lạ thường mà phong-cảnh ở Thượng-hải

Buổi nào cũng chớp từ 18 giờ cho đến 20 giờ. Chủ-nhật và thứ năm nào cũng chớp từ 14 giờ rưỡi cho đến 16 giờ rưỡi.
Xin mời các qui-khách chiếu-cố đến xem.
3009 Kính cáo

MỚI XUẤT BẢN

Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ :

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển. . . . . 0 $ 15
Tiền cước thường . 0, 05
Tiền cước Recommandé thêm. 0, 10

Thư và mandat gởi cho :
M. LÊ-NGUYÊN-ÚC
61, Rue du Coton
5701 HANOI

HỘI CHỢ HANOI

Từ 28 Novembre đến 12 Décembre 1926

Các gian hàng sẽ bắt đầu cho thuê từ 1er Juillet.

3.058

Quan Dốc-tơ Bi-cơ-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lẻ, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gió, số nhà 33, Hanoi, ống nói 314.

Quan Đốc-tơ có cả nhà cho người ở, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi.

Giới thiệu sách mới — Bản-quán có tiếp được một quyển sách của ông Á-tuan Trắc-tuấn Kiệt dịch và bán về sách Mạnh tử.

Sách in tại Đông-kinh ấn-quán, nay mới xuất bản một quyển thứ nhất.

Mấy cái trộm to. — Ng-thị-Doan ở trên đã Yết-phụ bị kẻ trộm vào lấy mất vừa quần áo và đồ nữ-trang đáng giá 104 đồng rưỡi.

Mme Hoàng-thị Lan, bán hàng đường ở phố hàng Đường bị kẻ trộm vào lấy mất chiếc nhẫn trăm hạt vàng đáng giá 80 đồng.

ĐÁM CƯỚI NÊN ĐI Ô TÔ
Xưởng Aviat — Hanoi

Có cho thuê ô-tô lịch-sự 20$ một ngày Không kể tiêu xăng, và tiền dầu hay 0 p. 20 một kilomètre, mà 200 km đường thì 0p. 18 một cây.

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

55 nhà 5, phố Thợ-nhuộm. Giây nói 295 &
3 *Xét nghiệm máu-mủ, đàm-rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.*
Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh tiểu, bệnh đau dạ dày, đau ruột, bệnh đàn-bà và bệnh trẻ con.
Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.
Thứ ba thứ năm thứ bảy khám bệnh từ 9 giờ đến 9 giờ 30 chiều.
Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ rưỡi đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày nào cho bệnh-nhân đến chữa

TRƯỜNG TRƯƠNG-MINH-SANH HANOI

Quan Đốc trường Trương Minh Sanh có lời bá cáo cho các học-sinh biết như sau này :

Bắt đầu từ nay những học sinh nào muốn xin theo học tập Toán chung (Cours Complémentaires) thì phải học đủ hết năm mới được bỉ nghiệp. Các đẳng tiểu học Pays Viêt (Diplôme de fin d'Etudes).

Còn bằng Cao đẳng tiểu học tây thì phải học đủ 2 năm thì mới được thi. Những bạn ấy năm nào cũng bắt đầu từ ngày 15 Juin đến ngày 15 Août năm sau, chương trình học chia ra làm năm, song bắt năm thứ nhất những học sinh theo số điểm thi trong năm (Compositions semestrielles) công lại mà nào được từ 70 điểm thì mới được lên học năm thứ hai (Moyenne 10 và 10p. Thành chung cũng theo như thế mà nếu năm thứ ba thứ ba và thứ tư.

Những học sinh đã học năm thứ tư ban Toán chung thì vào trường Lucliô Concours d'admission à l'Ecole des Travaux Publics thi bắt đầu học từ ngày 15 Juin này.

Vì vụ ngoại là năm nay thì nhà trường lại mở thêm một lớp nữa để học sinh về nghỉ hè có thể ôn tập nghiệp và học Pháp Việt để thi vào trường Bưởi hay trường Sư phạm. Những bạn ấy học riêng. Năm học có học bổng từ 6 giờ đến 10 giờ và ban nữ học sinh thì buổi chiều từ 2 giờ đến 5 giờ

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội-đồng thành-phố. — Đến tối thứ tư 23 juin 1926, hồi 8 giờ 45 Hội-đồng thành-phố sẽ họp kỳ thường lệ để xét các việc đã sau này :

A — Những việc đã giao cho các tiểu ban từ kỳ hội-đồng trước :

Chuẩn y những khoản tính toán về sổ dự toán phụ năm 1925.

Sổ dự-toán phụ của nhà cầm đồ trong năm 1926.

Sổ dự toán phụ năm 1926 ;

Các khoản thuế dự định ;

Các thể-lệ bổ dụng những người tân tật về chiến-tranh ;

Xét giấy hợp-đồng mua giấy má và các đồ dùng để ký với nhà Viễn-đông ấn quán ;

Việc trung mặt đường xe-điện chạy bằng ô-tô.

Định giới hạn những miền phải làm nhà kiểu tây ;

Việc nhượng đất ở nghĩa-địa ;

Việc nhượng lại cho thành phố một phần đất ở đường thuộc địa số 5.

Việc công ty Poinsard et Veyret giảm mua lại cái nhà cũ của sở Bưu điện ;

Việc đổi đất với một tư trợ của những người Annam làm công với các nhà buôn ;

Các việc mới ;

Công nhận việc xây bến ở hữu ngạn sông Tam-bạc là việc công ích ;

Làm lại tòa án Haiphong ;

Làm thêm cống dẫn nước ăn trong năm 1927 ;

Các việc linh tinh.

Ô-tô đụng một điện điện. — Sáng ngày mai hai trước một chiếc ô tô nhỏ khách số T 3197 của M. Lauđình-Bôi số nhà 50 phố Bergaie Desbordes ở Hanoi, do ông Fleur Lyn đi lái-Việt cầm máy, chạy lên giữa cầu xe lửa bên phía Hạ-lý thì đụng đổ cái cột điện May không việc gì đến người ; mà máy điện đã bị hỏng việc đó để sửa lại.

Trẻ con nào đã biết : gì. Vừa rồi sở mật-thám đã cho xét và việc Hi-a-Vong 18 tuổi, vô nghề nghiệp nhà ở hộ làm bến Hạ lý và thằng Ly-khi 44 tuổi, chà lâu xanh ở ngõ phố Marine cùng can liền vào tội bắt ép một đứa con gái tên là cô nhỏ mới 14 tuổi để phải cúp khách làm cái nghề buôn son bán phấn.

Ái tín. — Có tin rằng nội tướng M. Vê-đức-Bôi tạ thế ngày 13 Juin tại quê xã số 147b, phố Bonnal, hồi 17 giờ hôm qua đã sắt đám, an-táng ở nghĩa trang Đồng-thiên.

Vậy có lời chia buồn cùng M. Vê-đức- Bôi và quí quyến.

Việc vật sở Cầm. — Nguyễn-thị-Vân 28 tuổi nhà số 144 Chaveas'nes có đem trình mất trộm đồ nữ trang đáng giá 17 p. 90, sở xi măng toàn tòa thợ một Phạm-văn Tiến ở Thượng lý ăn cắp vàn của sở ấy đáng giá 5 đồng ; Ngô Ế-văn-Tố 60 tuổi làm thợ mộc, nhà ở Hạ lý thua Trần-văn-Niên là hàng xóm đánh bẫn bị thương. Đỗ-văn-Giấy 19 tuổi làm thợ mộc nhà ở chân Đô thua Nguyễn-khắc-Thu ở Lạc-viên đánh bẫn.

Nguyễn-văn-Noãn 23 tuổi làm culy, hiện không có việc làm, không có nhà cửa nhất định ở Hải-phòng cao tội ăn cắp chiếu áo trong tối số 1 p 55 của tên Nguyễn-văn-Sinh và Hoàng-văn-Khải 49 tuổi, làm nghề béo xe ở Đông kênh bội tiu đã xe của hiệu Vạn lợi đi vu phải bắt lên sở cảm để xét hỏi.

NAM-ĐỊNH

Hội Trí-tri. — Hay mai hội Trí-tri Nam-định sẽ mở đã các lớp tư-thục để khai giảng trong vụ nghỉ hè. Các giáo viên đều chọn những tay chuyên môn, đứng đắn, tận tâm với nghĩa vụ. Ông bà nào trong thành phố có con em muốn cho đến theo học, hoặc muốn cần lời dìu gì trước xin cứ đến hay là gửi giấy đến nhà ông Nguyễn-văn-Hội là hội trưởng hội ở phố hàng Sắt số nhà sáu mươi (60) Hội Trí-tri lai cáo

HÀ-BÔNG

Nhà-xéo. — Có tin rằng các viên chức-sự các công-sở, các thân-hào trong hàng tỉnh xin được phép quan trên đã họp một kỳ hội-đồng để bàn lập một nhà xéo đặt tên là « nhà Đông-đạo ». Những điều-lệ đã làm xong rồi, và tòa trị sự tạm thời bầu lên thôi :

M.M. Phan-đình-Hiếu làm chánh hội-trưởng, Lê-huy-Sĩ, N -hội-Nghị phó hội-trưởng. Trần-Vượng, thư ký, Phạm-văn-Thiện thủ-quỹ.

Tin đồn ấy có 18 điều-thực lắm, vì quan trên đã chấp đơn và điều lệ của xéo đó độ lên phủ Toàn sứ xin cho phép thi-hành. Khi nào có cho thành lập được, là vì các quan trên có hứa nhời phê-trợ cho cả về đường vật-chất, đường tinh-thần, nhờ cái lòng nhiệt-thành của các nhà sáng lập tinh là những bạn tân-học sẵn có hăng tâm giúp đỡ nữa, và lại được một tòa tư-pháp có những tay đã tài-năng thế-lực cả, thì thế thì có lo chi mà chẳng thành công vậy. Vả chăng Hà-đông là một tỉnh lị to, sao lại không có một nơi trang-đề để làm nơi hội-họp các viên tòng-sự to-nhỏ những người thanh-khí, những kẻ hiền-hậu được dịp gặp mặt trao-đổi tư-tưởng kiến-thực, ngõ hầu mới thắt nặt mối tình tương-ái tương-thân được. Muốn cho đạt tới cái mục-đích cần gấy nên cái tinh liên-lạc với nhau », thì phải có một nhà *sân-lục bộ* tốt. Mong rằng xéo Đông-đạo phát sinh nay mai sẽ được mọi người hoan-nghênh cho bỗ lòng sự ước của hàng tỉnh, và cho bỗ công khó nhọc của các nhà sáng-lập. Vậy dám xin các ngài cố gắng nâng và bảo tri làm điều công đáng ngợi khen thì thôi, tiếng đồn gần xa, — dẫu vậy sự khởi-điểm nào — dẫn khi kết-quả mà lấy được nên nhà phú-thịnh, thì cuộc vui mừng ta nên nhớ công ai ?

K. X lai cáo.

Cướp. — Đêm hôm mồng 4 rạng ngày mồng 5 tá mới rồi, vào lối mưa to, có một bọn cướp làm đứa có khí-giới, nấu thang trèo tường vào nhà bà hàn Giáp ở làng Cổ-điển.

Lúc bọn ấy vào thì rất hiện còi. Trong nhà đàm hôm ấy may lại đông đủ, có cả em ông hàn về ăn tết đoan-ngũ, thấy hiện còi lạ có ý ngại, mở cửa sổ nhà gác ra, trông thấy chúng đang trèo vào sân ngoài, may chủ-nhân cùng người nhà xô tào cạy thoát, chạy ra hô-hoán được, chỉ còn có một người và em nhỏ chạy ra bị cùng đánh đấu quá, phải không lên nhà trong phục tuc.

Bọn cướp này là người trong hàng tổng, nhà chủ-nhân có trông 25 mẫu, nên đi trình quan huyện cho đi ra trên, hiện đã bắt được 3 tên, kiểm trong nhà và mái đã khám ra có cả khí-giới giấu, bảo là gậy hèo, gậy tường, dao chín, thừng lăng. Ba tên

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ , Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

HỠI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYỄN, BỆNH HEN !

Đừng thấy mắc bệnh mà để nằn lòng, nên dùng thuốc ANTASMIN EXIMARD REMEDE (LA BYSSINIE en POUDRE) bằng bột, bằng nước lã hút, tôi thấy dễ chịu ngay, và khỏi tức luôn. Bột trong một cái điếu, hoặc trong một cái kim-khí nhỏ đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì liền tức đỡ ngay. Cứ thử mà xem sẽ thấy kết-quả lạ thường. Hút thuốc điếu Abyssinie Eximard (CIGARETTES d'ABYSSINIE EXIMARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái bằng quấn chung quanh hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực "hiệu":

TUNGATABS

MARQUE DÉPOSÉE

Có bán tại : H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris.

Gởi bán tại : BLANC, Hanoi
MONTÈS, Hanoi

Dépuratif Ribal
Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền : 1 $ .80

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc D puratif Ribal.

Giá tiền : 0 $ 80

Bán tại hiệu Bào-chế
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi

NHÀ BÁ-CHUÔNG
Ở LÀ hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường Tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất : Santalol và chất : Salol và chất : Uroformine

Giá 1 $ 80 một hộp

Máy điều khuyến về cách đề-phòng bệnh đau mắt

Quan Bác-Sỹ CASAUX, hiện bây giờ làm giám-đốc Nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có dịp hội-đồng bàn về các chứng bệnh xứ nóng tại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.

Quan Bác-Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-tật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra, nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.

Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.

Vì thế cho nên phải tìm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, và khi mới đỏ mắt, có nhứt mắt, đã phải chữa ngay; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu là vì lẽ ấy.

Bản hiệu đã đến tận quan danh sư, mới nói đến trẻ kia xin một cái đơn để chế ra một vị thuốc đã rẻ tiền mà lại kiến hiệu mà ra vào mắt không đau. Thuốc chế theo đơn ấy chính là thuốc.

COLLYRE JAUNE
selon formule du Docteur CASAUX
Hiệu bào chế CHASSAGNE
Lafon và Lacaze
nổi bằng bào-chế đệ nhất hạng tại Đại-học-đường Paris, kế-nghiệp
50, Rue Paul-Bert, Hanoi

Furan

KÍNH-CÁO

Pervenche

Sở đại-lý xe-đạp « PERVENCHE » và FURAN » của xưởng « FURAN » ở Saint Étienne có lời kính-cáo để các quí-khách biết rằng : vì xe hiệu « Pervenche » tốt nhất hạng, tốt hơn xe « Peugeot » và « Terrot » mà lại bán hạ giá, nên các xe ấy nay đã bán hết cả rồi.

Chuyến tàu « Compiègne » ngày 5 Juin này tới Haiphong thì lại có xe ở Pháp sang, các quí-khách muốn mua sẽ có ngay.

Nhân dịp giá bán rất rẻ này, các quí-khách muốn mua nên viết giấy gửi commande cho biết trước, vì số xe sắp sang có hạn thôi. Vậy nên viết giấy mà mua trước lấy một cái xe-đạp hiệu « PERVENCHE » ở nhà M. DEBIOLLE, đại-lý độc-quyền ở Đông-dương, ở tại đường Quan-thánh số 57 và 59, Hanoi (Avenue du Grand Bouddha, n° 57 et 59, Hanoi).

Giây nói số 520

3057

AI CÓ AUTO XIN NHỜ :

Hiệu TRỊNH-XUÂN-NGHĨA, 7, Rue du Chanvre, Hanoi, bán : các kiểu kính (Pare-brise d'auto), còi điện, còi tay, ruột gà, bóng sao, cô Algérie để làm đèn auto, chai đựng nước nóng và nước đá để đi đường.

Xin viết thư lấy giá. 3.056

Hiệu kim-hoàn
HOÀNG-QUANG-THIỆN
Bijoutier
CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF
Hanoi, 91, Rue des Changeurs, Hanoi

Nhà làm đồ vàng bạc ở giữa phố hàng Bạc, chế-hiệu có bằng tốt-nghiệp về nghề chạm chỗ tại trường Công-nghệ Hanoi. Kén toán những thợ rất khéo, làm cẩn thận, vàng tăng tuổi. Các ngài chiếu cố lại sẽ làm lắm, xin chắc được vừa ý, không phải lo ngại điều gì. 3077

DELEULE & DETOUILLON
76, Phố hàng Trống, Hanoi

Quí-khách nên mua những xe-đạp hạng nhất giá lại rẻ không đâu bằng.

XE-ĐẠP TERROT :

Thượng hảo hạng	62 $ 00
Hạng đi đường xa B	52.00
Hạng đi đường xa A	50.00

XE-ĐẠP ALCYON :

Thượng hảo hạng	60.00
Hạng đi chơi	52.00
Hạng đi đường xa	48.00

XE-ĐẠP « DRAGON D'OR » 40.00

3036

Chè mới đã đến

Bản hiệu vừa mới nhận được các thứ chè liên tâm và ô long mới như sau này :

Chè Kim thái liên-tâm ô-long
» *Kóng-thái* » »
» *Tam-nguyên* » »
Chè như-ý liên-tâm
» *Tam-hi* »
» *Ngũ-phúc* »
» *Long-thái* »
» *Kim-mão* »
» *Minh-thái* »
» *Tân-thái* »

Những thứ chè này là rất tốt, cánh nhỏ và nước xanh, mà mầu hương lại đượm. Chỉ có bản-hiệu vang trước hơn cả, mà bán đã được nhiều ngài công-nhận cho là một thứ chè tốt. Vậy bản-hiệu xin mời các ngài chiếu-cố cho.

Bản-hiệu lấy làm hân-hạnh lắm.

KIM-THÁI *kính cáo*
3 Rue des Cantonnais Hanoi.
3065

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ ra những tiền đổi chỗ ấy, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Xin xem-xét và so-sánh cho kỹ lưỡng

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình la, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Các thứ rượu nho càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

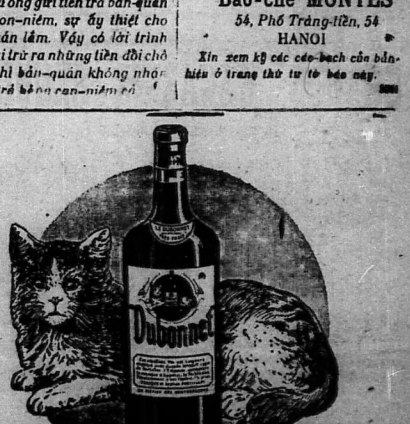
Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ : 2 $ 25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.

Agents généraux en Indochine : CHARRIÈRE, DUFOURCQ, GARRIGUENC & Cie.
3027

này đã tổng giam, còn đi đâu đăng đừng tìm nữa.

Bọn cướp này xét ra là có nội công trong làng, cho nên khi chúng vào thông thuộc đường lối, nhà tây có nhiều buồng, mà chúng chỉ vào chính buồng để tiền của chủ-nhân, lấy quần áo và 96 đồng bạc, còn các đồ sứ, đồ đồng không lấy gì cả.

Lúc ra chúng bỏ quên một cái gậy 3 thước 2, sau đáng với gậy khám thấy bên nhà tên thủ-phạm. Tên thủ-phạm là thợ nề, khi chúng tiêu thoát có bỏ lại một cái thang dây với.

Mong rằng quan trên sẽ cho người đo thám để bắt được cả những kẻ đồng-đảng của hắn lát được thì dân vùng này mới được yên-ổn mà làm ăn.

T. H. T.

BẮC-NINH

Vào nhà ra tay. — Hồi nửa đêm hôm thứ ba một toán cướp độ vào chừng hơn 10 tên có đeo gậy vào một nhà hàng gà ở phố Niếm xã Đại-lấy mất độ năm sáu chục bạc và đánh người chủ nhà mấy nhát dao vào mặt rồi tẩu thoát đi. Quan sở tại đã cho lính xét, nhưng chưa bắt được ai cả.

THÁI BÌNH

Măng đa của ai? — Bản quán tiếp được một cái măng đa mua ở nhà giấy tiệm tỉnh Thái-bình ngày 12 tháng sáu tây này, bạc 3 $ 20 của vị nào gửi tên rất tiếc bưu mà trong thư không biên tỏ rằng là của ai gửi. Vậy ngài nào gửi cái măng đa ấy, xin hãy viết thư lên cho bản-quán biết quý tính phương danh để tiện việc ghi vào sổ sách. Xin nhớ biên cả cái số măng đa luôn thể để tiện việc kiểm soát.

HƯNGYÊN

Chực đỗ người đem bán hay sao? — Vừa rồi Nguyễn-thị-Huệ, là vợ lẽ một người phu mỏ than ở Hongay gọi một người thợ cạo đi rong vào cạo. Khi cạo xong, người thợ cạo bèn cho thị Huệ uống một thứ nước gì ngọt. Thị Huệ vừa uống xong thì thấy chóng mặt và buồn nôn; người thợ cạo liền đỡ thị đi theo ra bến, xuống một chiếc thuyền đã cắm sẵn ở đó và đã có một người đàn-bà nữa cũng ngồi đó rồi, anh thợ cho thuyền ra đáp tàu *Phúc-long* đi Cẩm-phả. Tới nơi anh thợ cạo bảo hai người đàn bà hãy đợi ở bến để hắn đi đâu một lát rồi sẽ trở lại. Trong khi ấy hai người đàn bà hỏ nhau, mới biết là đều bị lừa, thì đều kêu lên khóc, may có người trưởng phố đi qua thấy thế mới hỏi sự tình rồi tóc khắ. Đưa hai người đàn bà đến trình tại đến khố xanh. Bắt tên thợ cạo đến tra hỏi thì ra nó là Nguyễn-văn Phúc vốn làm nghề phu xe, chứ không phải là thợ cạo.

VIỆC TRUNG-KỲ

BUẾ

Ngạch quan lại. — M. Lê-Ngô, tri-huyện Bố-trạch, nay đổi đi tri-huyện Quảng-xuyên, tỉnh Thanh-hóa.

M. Hồ-đắc-Ý, bang-tá phủ Tuy-hòa, nay đổi đi Hiệp-hòa tỉnh Phú-yên.

M. Ng-văn-Hoàn tri-huyện Quảng-xương, tỉnh Thanh-hóa, nay đổi đi tri-huyện Bố-thạch tỉnh Quảng-bình.

M. Ng-khắc-Biện, lại-mục phủ Anh-sơn, tỉnh Nghệ-an, nay đổi đi lại-mục phủ Đức-thọ, tỉnh Hà-tĩnh.

M. Ng-hữu-Vấn, lại-mục phủ Đức-thọ, tỉnh Hà-tĩnh, nay đổi đi lại-mục phủ Anh-sơn, tỉnh Nghệ-an.

M. Trần-trọng-Huyến, Cửa-phẩm tỉnh Phú-yên, nay thăng hàm chánh-bát bổ hồi.

M. Phạm-đình-Ấp nay bổ đi Cửa-phẩm tỉnh Phú-yên.

M. Hồ-đắc-Khôi thông-lại phủ Tịnh-gia, nay bổ lại mục phủ Thọ-xuân.

M. Ng-văn-Hiền, lại mục phủ Thọ-xuân, nay thăng bang-tá Bái-thượng.

M. Ng-Phát, hậu bổ tỉnh Phú-yên, nay bổ đi bang-tá phủ Tuy-hòa.

M. Ng-tri-Chỉ, thương tá phủ Tương-hóa, nay bổ tri-huyện Nga-sơn.

Một điều đáng chú ý trong kỳ hạch cao-đẳng tiểu học Pháp Việt — Kỳ hạch cao-đẳng tiểu học năm nay, có một điều đáng chú ý là bài luận quốc-văn, quan hội-đồng chấm rất lưu tâm đến, cho điểm số thực kỹ, chẳng những là về phần văn-chương tư tưởng mà thôi, đến những chữ có hơi sai vần sai dấu, cũng sát hạch một cách kỹ lưỡng lắm. như vậy thật đã tỏ cho thí sinh hiểu biết rằng, bài luận quốc ngữ cũng là một bài thi quan trọng như các bài pháp văn và các bài khoa học khác vậy.

Ấy là vì cớ một ông giáo rất là tinh thông Việt-văn và rất có cảm tình với Việt văn.

Mong rằng kỳ hạch nào, hội-đồng khảo hạch cũng coi trọng môn Việt-văn như các môn khác, thời các bạn thiếu-niên nam nữ học sinh không còn mấy người dám ngang-nhiên xem thường cái môn học quốc-văn nữa.

Một vài quan hàm và quan chức — Nhân có mấy quan hàm và quan chức có chữ trùng với tên vua lệ cũ thời phải đổi dùng chữ khác, vì vậy nên nay có mấy quan chức và quan hàm đổi lại như sau này :

1° Điển-bộ	nay đổi là	Kiểm-bộ
2 Điển-tịch	«	Kiểm-tịch
3° Điển-thần	«	Kiểm-thần
4 Điển-nghị	«	Kiểm-nghị
5° Điển-sự	«	Kiểm-sự
6° Điển-ty	«	Kiểm-ty
7 Điển-thủ	«	Kiểm-thủ

Hòa Thượng chùa Viên Thông đã tịch chưa? — Từ khi có tin Hòa Thượng chùa Viên Thông lên đàn hỏa, mà bài *cáo-phó* ở các chùa khác làm đem kêu xin quan trên [illegible] việc ấy, có ý sống kinh thì Viên-Thông làm đi Pa-rát lễ đạo Phật, bởi vậy mà thầy không được tọại nguyện, song thầy từ khi nghe lịnh quan trên không cho tự thiêu mình, thì thầy quyết đến ngày rằm cũng chết, thầy nhịn ăn cho đến ngày rằm cũng có mười ngày, mãi đến tối hôm 14 thì trong mình thầy đã khô dọt nằm xếp tròn giường tự phía bông hoa hai tiếp, chỉ còn một chút hơi thở mà thôi. Lúc bấy giờ thiên hạ đến rằng thầy đã giác ngộ, thì đến xem rất đông, đêm 14 trăng sáng tỏ, sau nửa Nam thông reo gió mát thì bỗ kẻ đến xem chuyện lạ mỗ sức rong đưa, qua đến sáng ngày rằm hỏi giờ thìn là giờ của thầy đã định nhằm mất vô cõ. Phật thì thiên hạ lại đông nhiều quá đỗi, đứng đến đất chật nứt, kẻ hàng mấy vạn người. Quá giờ thìn thì trời tối hơi, tức bấy giờ chuông trống ở chùa đánh vang trời, tiếng tụng niệm nghe suốt mấy mươi kilomètres, thì đại chúng cho là Phật sống giáng thế. Song được một hồi lâu thì thấy lại hồi dương sống lại, mà mắt trông thấy đại-chúng thì liền mở miệng nói mấy điều, chẳng ai nghe lọt, phải ghé tai nghe lý mới biết rằng, thầy xin về nằm ở trong hòm rồi liệm lại mà đặt nắp hòm cho xong, song quan không bằng lòng cho, bảo rằng phải đợi cho chết hẳn, mới được liệm. Thầy đại-chúng nghe thấy sống lại đều bỏ ra về. Từ đó về sau thì kẻ đi cúng vái càng ít lắng xa dần ngưa, ngày một thao mòn, còn về phần thầy tuy chỉ nằm thiếp thiếp một hồi, tuy chưa chết mà cũng như chết.

Lạ thay! mãi đến hôm nay mà cũng chưa thối, cứng, mỗ ngày chỉ mở mươi đi một vài giờ rồi lại nhắm mắt ra. Nhưng người bản đạo trông thấy thương tâm đem sâm cho uống, song tuy khước từ mà cứ vẫn chưa chết, nay đã dài dạt sao ve chỉ còn một bộ xương và một chút hơi thở mà thôi, tưởng chẳng ấp tai chẳng chừng trong một tuần nữa thầy cũng về Tây-phương Phật.

TOURANE

Cái nạn thình lình. — Trưa hôm 9 Juin một nhà ở làng Xuân-hòa nhân có cái nồi đồng thủng, ngắn tay hàn nồi rao ngoài đường, liền kêu vào hàn. Thợ-hàn bỏ đồ nghề đi hàn, tuổi trong đồng có một cục lên khói, lấy làm lạ gắp ra xem; vừa bỏ xuống đất cục ấy liền nổ đánh đùng một tiếng rất dữ dội. Chủ đất lở tung-tóe, người thợ-hàn bị hai vết thương nặng, một vết toạc hàng, sai nỗi thông mấy lỗ to, đàn ông bỏ-sâu đương ăn bên cạnh bị chết một con, và mấy con gà chân, gãy cánh.

Ngay lúc ấy người ta bỏ người bị nạn lên xe, chở vào nhà thương, nhưng mới đi đến nửa đường thì người ấy chết.

Hiện quan trên đã có khám-nghiệm, và cho phép thân-nhân đem thây an-táng.

Người ta đồ rằng vì người thợ-hàn mua lẫm phải cái vỏ đạn còn sót hột nỗ ở trong, khi nấu, nó nổ lên thành ra mang hại.

Thật là một tay rủi-ro ai nạn thình-lình, rất đáng nên thương xót. Mà ông may người thợ đã lắp sự ấy ra ngoài rồi mới nổ, chớ như nổ trong nồi đồng, thì sự tai-hại còn dữ-dội hơn, G. ê thay!

THÉATRE MODERNE SAIGONNAIS

CÁO-BẠCH

Chúng tôi xin có mấy lời ngỏ cùng các ông, các bà và cùng các cậu, các cô biết rằng, it lâu nay bà con ta ở Hà-thành thường thiết nghe hát Cải-lương mà không có mấy rạp hát cho vừa ý. Bởi vậy chúng tôi ở Saigon không quản khó nhọc và phí tổn xin đem một tổ con hát luyện-tập đã thành-thuộc, ra đặng hiến các ông, các bà và các cậu các cô nghe chơi, rồi sau chúng tôi lại còn đem ra thêm nữa, phương hát chúng tôi xin đến thứ sáu, là 18 Juin này xin hát lại nhà hát Quảng-lạc một tối rồi sau chúng tôi hát ở đâu xin nói cho các bà và các ông biết, kính mời các ông các bà và các cậu các cô chiếu cố lại xem cho đông, trước là mua vui sau giúp cho đồng-bào, bạn hát chúng tôi xin hết sức trở tài để cho được vừa lòng các ông các bà.

Sau nầy nhà các ông, các bà có việc vui mừng, cho gọi chúng tôi cũng xin đến.

Đến ngày thứ sáu 18 Juin 1926 đúng 8 giờ chúng tôi xin khai diễn vở « BÈO NƯỚC DUYÊN MAY. » Vé sẽ bán tại rạp từ 7 giờ sáng cho đến 12 giờ trưa.

Kính cáo
Bà Tư hàng Cỏ

5.712

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI :

QUYỂN THỨ NHẤT, QUYỂN THỨ NHÌ QUYỂN THỨ BA VÀ THỨ TƯ

«NHỮNG KẺ KHỐN NẠN»

(LES MISÉRABLES)

Soạn-giả: Victor Hugo

Dịch-giả: Nguyễn-văn-Vĩnh

VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN: Quyển thứ nhất, mỗi quyển. . . . 0$50
— nhì, — 0.45
— ba và tư, — 0.35
Tiềnước gửi Recommandé, mỗi quyển . . . 0.20

Quyển thứ ba và thứ tư đóng nhập một.

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nếu các ông đã dùng đủ các mẫu thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc hiệu POMMADE GUYEN, dùng độ ngày lập tức sẽ thấy khỏi hẳn. Ở Phnom Penh (Cambodge) có bán tại nhà thuốc LAPOS & LAGRAVE.

PHÀM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon. Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ít lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè giá lá cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy quí-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin chực tiếp quá bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoï, Haïphong và Nam-định.

NINH-THÁI-HIỆU

số 10, phố hàng Ngang, Hanoï
số 113, phố Khách, Haïphong
số 78, phố hàng Trống, Nam-định

3025

TREPARSOL

Thuốc này các thầy-thuốc đều dùng. Ở các nhà-thương Đông-dương đã thí-nghiệm. Là một thứ thuốc tốt, rất công-hiệu, để thay thuốc tiêm (914).

Để trị bệnh-lị.
Bệnh giang-mai.
Bệnh sốt-rét ngã-nước.
Ống lớn 30 viên. Ống nhỏ 15 viên.
Ở các nhà Bào-chế có sách dặn bảo mọi việc về cách dùng. 3051

RHOMNOL

Của các nhà Laboratoire Leprince, là một thứ thuốc bổ rất mạnh, cho những người ốm lao-động quá mà sup-nhược, và những người nhọc-mệt trí-não, và thần-kinh, rất linh nghiệm.

Thuốc viên: Mỗi ngày 4 hay 6 viên.

Tại tất cả các nhà Bào-chế và Bác-kỳ đều có bán.

3009

Nếu ai mắc phải bệnh tinh « lậu và giang-mai » đã lâu hay mới có độ vừa hay nhẹ mà muốn được mau khỏi, không tốn tiền lại không mất về đường sinh dục nên lấy thứ thuốc của hiệu U-NGOC-LIEN, n° 46, Rue Principale à Bép cũng, vì hiệu ấy là một nhà chuyên trị bằng thuốc bệnh tinh đã có tiếng không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen và mình tạ ở các nơi gửi lại.

Ở Hà-nội có gửi hiện Kim đức gia ở 43, phố hàng Bồ và ở Huế hiệu Phương nguyên phố Paul-Bert làm đại-lý bán nữa.

3022

祥和裕

YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

62, Rue des Cantonnais, 62

Hanoï (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ nước nhuộm, hàng tân nhuộm lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.

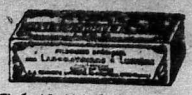
Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ) như the, nguyên, lĩnh, lạo, hồng, quế, vân vân... để hàng Saigon như lĩnh, the, vân vân.

Hay mới có đủ các mặt, lắng thêm, nuộm đen và nổi màu rạng rỡ. Những hàng này bán buôn từng cây, cho không bán lẻ nơ không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng nên nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư đi, bản-hiệu sẽ gửi chèque remboursement.

Cần-bạch

3015 YU-WO-TSEONG

Thuốc chữa bệnh sốt rét rừng rất thần-tiệu. Chỉ uống một lọ cũng đủ khỏi bệnh.

Ở các hàng báo-chí Đông-pháp có bán cả. 3050

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông năm ngoái thuốc ho

Sirop Nofal

đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là:

Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rát cổ, vân vân...

Thứ thuốc này hay, nên bán mạnh lắm.

Chai lớn giá 0$90

Bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59 phố Tràng tiền

HANOI

3020

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoï

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90 3001

Thế nào là bệnh trĩ?

Bệnh trĩ là mọc mụn trong dai chàng mà sinh ra, nên đã mắc bệnh thì đại tiện đau sót mệt nhọc, sau khi đại tiện lại thấy ra huyết, thường gọi là lòi rom. Ngài nào có bệnh này nên kịp chữa, để lâu có thể ăn thủng đại chàng.

Vậy xin Liệt quí lưu lâm giới thiệu cho vạn tạ.

TRƯƠNG-QUẾ-LÂM

Trí KHOA Y-SINH

26, Phố hòng Đường, Hanoï

3010

ĐỖ KIM-HOÀN

BIJOUX GOLDTUBÉ

Dùng rồi lại bán lại 1 fr. một gam

2 fr.00

Tiền cước: 0.60

Các thứ nhẫn gọi là BAGUES ECOSSON trên này, thực là nhẫn chính đáng tuổi. Có khắc hai chữ đầu tên, hoặc khắc cả tên như « MARIE » « SUZANNE », « SOUVENIR », giá: 1 fr. 75. Xin quý-khách biên rõ số cỡ nhẫn khuôn mua.

Hiện này các ngài mua mới lại thấm, nếu các ngài không ưng ý, thì chuyển tên sau bản hiệu sẽ tiền lại trả.

Các nhẫn nữ khó nhẫn, thì các ngài lấy một miếng giấy bồi, khoét một cái lỗ vừa đầy lăn nhẫn. Rồi gửi một cái mandat 2 fr. 20, đến hiệu

BIJOUX GOLDTUBÉ, Noyon E

211, Rue Lazare-Hoverd, PARIS

thì chuyến tên sau các ngài sẽ nhận được giấy nhẫn và quyền Cu-to-lô có vẽ những đồ bằng

---

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoï

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

3000

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoï

Thay huyết xấu. Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rão phổi, làm cho hay ho luôn.

ẤY LÀ:

THUỐC NƯỚC SỔ HUYẾT

MÁU BỒ 1$40

3001

Nhà Báo-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NHỮNG VẾT XẤU Ở NGOÀI DA

cũng là điện mạo già đi, là bởi các chất

dựng nên da khô đi.

THỨ CRÈME SIMON

CRÈME SIMON

PARIS

giữ cho da mềm mại, giữ cho người trẻ và đẹp luôn. Trừ được hắn nắng, bệnh cảm thử, và các dầu sâu bọ đốt, vân vân.

Phấn và xà-phòng Simon

3045

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoï

Bệnh đi rửa xưng đa dầy, đau đa dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pa créatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$40

Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoï

3001

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là:

Đau tỳ vị, bệnh dầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán: 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

59, Rue Paul Bert, Hanoï

3002

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU

DOCTEUR CASAUX

DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y-KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoï, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam,

Kiến-hiệu lạ thường — Không sót
Để lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt. . . . . 0$90

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI:

PHARMACIE CHASSAGNE

59, RUE PAUL-BERT, HANOÏ

3003

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOÏ

Tại gian hàng bán các vị ăn

Rượu Cognac Otard Dupuy 3 sao . . .	*Một chai:*	3 fr. 00
Rượu Pippermint Get, làm cho đỡ khát		23 fr. 50
Rượu khai-vị Caro . . . . . Độ một lít:		11 fr. 50
Vin du Cap Corse Damiani au quinquina.	*Một lít:*	18 fr. 00
Nước suối Vichy suối Célestins.	*Một chai:*	4 fr. 20
Sữa stérilisé Berna. Lỏng, không pha đường. Một hộp:		0$30
Cristal Vouvray Mousseux. Giấy xanh.	*Một chai:*	16 fr. 50
Alcool de menthe de Ricqlès. Vệ-sinh, và giải-khát nên dùng trong mùa nóng.		10 fr. 00
Rượu Rhum du Pilar . . . . . Độ một lít:		22 fr. 50
La Suze. Làm bằng Sâm jura. Bổ và Vệ sinh, uống nguyên chất hay pha nước . . . . . Độ một lít:		18 fr. 00
Rượu Anisette Marie Brizard.		21 fr. 00

3005

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập tự năm 1886, lo thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoï-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

CENO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và dân bà ở cữ . . . . . Một lítre:* **2$40**
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

FLIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai:* **1,25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai:* **1,25**
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm. . . . . Một chai:* **1,25**

GOUTTES NOTAL, (circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai:* **0$80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phân người mua phải chịu

3003

RƯỢU BỔ MARIANI

(Vin Tonique Mariani)

RẤT MẠNH

Mỗi bữa uống một cốc con

Bổ-dưỡng sức khỏe và tinh-thần

Bán tại: L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoï, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đông-hới, Thu xá, Saïgon, Pnom Penh.

3007

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

Mais Javert, attentif à sa seule pensée, continua :

-- Quant à exagérer, je n'exagère point. Voici comment je raisonne. Je vous ai soupçonné injustement. C'est rien. C'est notre droit à nous autres de soupçonner, quoiqu'il y ait pourtant abus à soupçonner au-dessus de soi. Mais, sans preuves dans un accès de colère, dans le but de me venger, je vous ai dénoncé comme forçat, vous, un homme respectable, un maire, un magistrat ! ceci est grave. Très grave. J'ai offensé l'autorité dans votre personne, moi, agent de l'autorité ! Si l'un de mes subordonnés avait fait ce que j'ai fait, je l'aurais déclaré indigne du service, et chassé. Eh bien ? — Tenez, monsieur le maire, encore un mot. J'ai souvent été sévère dans ma vie. Pour les autres. C'était juste. Je faisais bien. Maintenant, si je n'étais pas sévère pour moi, tout ce que j'ai fait de juste deviendrait injuste. Est-ce que je dois m'épargner plus que les autres ? Non. Quoi ! je n'aurais été bon qu'à châtier autrui, et pas moi ! mais je serais un misérable ! mais ceux qui disent : ce gueux de Javert ! auraient raison ! Monsieur le maire, je ne souhaite pas que vous me traitiez avec bonté, votre bonté m'a fait faire assez de mauvais sang quand elle était pour les autres. Je n'en veux pas pour moi. La bonté qui consiste à don er raison à la fille publique contre le bourgeois, à l'agent de police contre le maire, à celui qui est en bas contre celui qui est en haut, c'est ce que j'appelle de la mauvaise bonté. C'est avec cette bonté-là que la société se désorganise. Mon dieu ! c'est bien facile d'être bon, le malaisé c'est d'être juste. Allez ! si vous aviez été ce que je croyais, je n'aurais pas été bon pour vous moi vous auriez vu Monsieur le maire, je dois me traiter comme je traiterais tout autre. Quand je réprimais des malfaiteurs, quand je sévissais sur des gredins, je me suis souvent dit à moi-même : toi, si tu branches, si jamais je te prends en faute, sois tranquille ! — J'ai bronché, je me prends en faute, tant pis ! Allons, renvoyé, cassé, chassé ! c'est bon. J'ai des bras, je travaillerai à la terre, cela m'est égal. Monsieur le maire, le bien du service veut un exemp'e. Je demande simplement la destitution de l'inspecteur Javert.

Tout cela était prononcé d'un accent humble, fier, désespéré et convaincu qu'donnait je ne sais quelle grandeur bizarre à cet étrange honnête homme.

— Nous verrons, fit M. Madeleine.

Et il lui tendit la main.

Javert recula, et dit d'un ton farouche :

-- Pardon, monsieur le maire, mais cela ne doit pas être. Un maire ne donne pas la main à un mouchard.

Il ajouta entre ses dents :

— Mouchard, oui ; du moment où j'ai mésusé de la police, je ne suis plus qu'un mouchard.

Puis il salua profondément, et se dirigea vers la porte.

Là il se retourna, et, les yeux toujours baissés :

-- Monsieur le maire, dit-il, je continuerai le service jusqu'à ce que je sois remplacé.

Il sortit. M. Madeleine resta rêveur, écoutant ce pas ferme et assuré qui s'éloignait sur le pavé du corridor.

LIVRE SEPTIÈME

L'affaire Champmathieu

I

La sœur Simplice

Les incidents qu'on va lire n'ont pas tous été connus à Montreuil sur mer, mais le peu qui en a percé a laissé dans cette ville un tel souvenir, que ce serait une grave lacune dans ce livre si nous ne les racontions dans leurs moindres détails.

Dans ces détails, le lecteur rencontrera deux ou trois circonstances invraisemblables que nous maintenons par respect pour la vérité.

Dans l'après-midi qui suivit la visite de Javert, M. Madeleine alla voir la Fantine comme d'habitude.

Avant de pénétrer près de Fantine, il fit demander la sœur Simplice.

Les deux religieuses qui faisaient le service de l'infirmerie, dames lazaristes comme toutes les sœurs de charité, s'appelaient sœur Perpétue et sœur Simplice.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

TỰ-BỔN BẢN-QUYỀN, của ông Victor Hugo

NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Javert tự-hồ làm thinh câu ấy, cứ việc nói luôn rằng:

—Còn như câu quan dạy tôi tự-trách quá-nghiêm, thì thật là không phải. Nguyên tôi nghĩ như thế này. Tôi ngờ cho quan thị-trưởng mà ngờ không phải lẽ, tội ấy thì không kể vào đâu. Chúng-tôi làm về bên cảnh-sát thì có quyền ngờ. Tuy vậy ngờ người trên cũng là quá phép. Đến như cái tội, không tang-chứng gì, chỉ vì một cơn tức-giận, vì một tấm-lòng thù-oán, mà đâm gửi thư tố-giác quan thị-trưởng, là một bậc người khả kính, nhứt-thị chi thường, có quyền thẩm-phán, mà dám bảo là một tên trọng-tù đã đi đầy về, tội ấy thì thật là trọng. Tối-trọng. Tôi là một kẻ làm-tôi cho phép nước, quan-lớn là thay phép nước trong đất nầy, mà tôi dám phạm đến danh-dự quan-lớn, tức là tôi phạm vào phép nhà-nước vậy. Giả-sử trong chỗ thuộc-hạ của tôi, mà có ai đã làm nên cái việc tôi làm đó, thì quyết rằng tôi đã xử cho là người không đáng làm quan-viên nhà-nước nữa, mà đuổi về ngay. Nếu vậy thì việc tôi tôi phải tính sao?—Ấu là xin quan-lớn cho tôi phàn một lời nữa là hết. Trong đời tôi kể ra tôi đã xử tội-nghiệm tội-khắc với người-ta lắm rồi. Mà tôi nghiệt với người-ta thì tôi cho là phải lắm, công lắm. Vậy giờ đến việc của tôi, vì nếu tôi lại không tự-xử, tự-trách cũng nghiêm, cũng khắc như là xử người trách người, thì chẳng hóa ra từ xưa đến giờ bao nhiêu những cái nghiêm cái khắc của tôi, là bất-công bất-chính cả hay sao? Lẽ nào lại đối với mình thì khoan-dung, thì kiêng-nể, mà đối với kẻ khác, thì tàn-nhẫn, thì nghiêm-khắc? Không thể được. Vì bằng tôi lại chỉ khéo tay trừng-phạt người-ta, mà không biết tự-trừng tự-phạt, thì chẳng hóa ra tôi là một thằng khốn-nạn ru? Nếu vậy thì bao nhiêu những người trở vào một tội mà chửi tôi là một thằng đều-cáng, chẳng hóa ra là chửi phải ru? Vậy thì, quan thị-trưởng, tôi không cần quan thị-trưởng ở nhân-từ với tôi đâu mà. Cái nhân-từ ấy, khi quan thị-trưởng đem ra mà thi với kẻ khác, cũng đã làm cho tôi cảm-giận rồi. Phương-chi lại còn đem ra mà thi-hành với tôi, thì tôi không muốn đâu. Nhân-từ đâu lại có cái nhân-từ bênh cho con-dĩ là phải, mà một nhà phú-hộ thì cho là trái; thằng đội-xếp dâm mạn-phép với quan thị-trưởng, mà bảo là nhẹ tội; nhân-từ đâu lại có nhân-từ bênh kẻ dưới, phụ người trên? Nhân từ ấy tôi gọi là một cách nhân-từ xấu. Xã-hội mà đổ-nát, đảo-lộn cũng là bởi những sự nhân-từ ấy. Trời ơi là trời, nhân-từ thì để, mà công-bình kia mới khó. Thôi thì xin quan thị-trưởng. Vì bằng quan thị-trưởng mà lại chính phải là cái thứ người tôi vẫn tưởng, thì ai chứ tôi đây ắt hẳn không có nhân-từ. Quan thị-trưởng ắt là được xem tôi xử làm sao. Ấu là, tôi đãi người làm sao, người phải đãi tôi cũng vậy. Những khi tôi trừng-trị kẻ làm xằng, những khi tôi tróc-nã đứa gian-phi, thường tôi hay bụng bảo dạ: Còn mi kia nữa, hễ vô phúc mà he, mà để cho ta bắt được phạm phép, thì liệu hồn! — Giờ tôi đã he, giờ tôi đã bắt được chính tôi phạm phép, âu là mặc tôi đứng ai gỡ hộ. Thôi thì đuổi, thôi thì cách-chức, thôi thì tống về! Được. Tôi đây có hai cánh-tay, về nhà cuốc vườn, cày đất, cũng được không sao. Bẩm quan thị-trưởng, việc quan phải thế mới công, tay làm thân chịu, phạm phép thì phải phạt để làm gương. Vậy tôi xin quan-lớn tư cách-chức tên thanh-tra *Javert*.

Javert nói mấy câu đó, giọng thì khúm-núm, mà lại có khách-khí, có vẻ thất-vọng ngao-ngán mà lại có vẻ nhiệt-thành, khiến cho con-người cương-trực về bạng quái-lạ đó, khi ấy thành ra có một cái khí cao-thượng lạ-lùng. Ông *Madeleine* nói:

—Được, để vậy rồi tôi xét xem.

Nói thế rồi ông đưa tay ra để bắt-tay.

Javert lui mấy bước, trợn-trừng trợn-trạc mà rằng:

—Quan thị-trưởng tha phép, ngài dạy lắm. Đâu có thể được. Một ông thị-trưởng đâu lại có thò tay ra bắt-tay một thằng *nhặng-xanh*.

Rồi lại rít hàm-răng mà nói nữa rằng:

—Vâng, nhặng-xanh! Kể làm việc cảnh-sát mà không biết thủ-phận, thì chỉ đáng gọi là một thằng nhặng-xanh mà thôi.

Nói thế rồi, anh-ta cúi chào xuống tận đất mà đi ra phía cửa. Đến chỗ cửa, quay cổ lại, hai mắt vẫn nhìn xuống mà rằng:

— Bẩm quan thị-trưởng, tôi xin ra làm việc chờ cho đến khi có người đến thay chân.

Rồi đi ra. Ông *Madeleine* ngồi ngẫn, láng nghe cái tiếng giầy đi rắn-rỏi, quyết-định, xa dần-dần ở trên cái luồng nhà lát gạch.

QUYỂN THỨ BẢY

Cái án Champmathieu

I

Bà sơ Simplice

Những việc kể chuyện sau này, ở *Montreuil-sur-mer* cũng không biết được cả, nhưng vẫn-thanh được câu gì, thì về sau truyền-tụng đi mãi không quên, bởi thế tác-giả tưởng nên thuật lại cho hết, nếu không thì thật là để một khuyết-điểm lớn trong sách này vậy.

Trong những việc kể sau đây, chắc rằng độc-giả sẽ thấy một hai điều khó lòng tin quá, nhưng mà việc là có thật, thì tác-giả xin lại cứ thật mà chép.

Buổi-chiều cái hôm *Javert* đến thăm ông thị-trưởng mà xin ông từ cách-chức cho, thì ông *Madeleine* cũng tuần như lệ mọi ngày, đến thăm nàng *Fantine* trong phòng bệnh.

Trước khi vào chỗ nàng nằm, ông sai gọi bà *sơ Simplice* ra cho ông hỏi.

Nguyên hai bà *sơ* coi nhà thuốc đó, cũng tu về dòng thánh *Lazare* như bết thấy các bà *sơ* đi làm phúc, một bà lấy pháp-danh là *sơ Perpetue*, một bà là *sơ Simplice*.

(Còn nữa)

Một điều rất quan-trọng mà các người lạc-đệ nên chú-ý đến

Bản-quán có tiếp được bài sau này của một bạn đọc báo:

Có nhiều thí-sinh khi đi thi, bài làm rất chu-tất, tự mình lượng ra nghe chừng đã lấy làm khá, kịp đến khi về nhà, đem giấy đáp các bài thi cho phụ huynh coi tự-cách xem xét cũng đều lấy làm mong ước có thể nước được cái điểm số bao nhiêu, liệu chừng có đã note để vào kỳ vấn-đáp được, vậy mà khi đi xem bảng thì không thấy tên mình là sao ạ sao?

Có phải là các quan trường hoặc tây-vị, hoặc không đủ tư-cách để khảo-sát mình chăng? — Không, không có lẽ thế: Giấy viết bài thi thì đã cắt mất phần thí sinh danh (nom et prénoms) cùng quán-chỉ (origine) của thí-sinh để quan chấm-khảo giữ, các quan chấm-khảo chỉ biết việc chấm bài, còn biết là của ai mà tây-vị được? Vả lại các quan trường đều là những tay mô-phạm có giá-trị, do quan học-chính Đông-trường lọc những quan học chính đầu các xứ, là những người học-vấn thâm-niên, biết người biết của, tây theo bằng cấp, lịch-duyệt mà lựa chọn, mà cất-cử đi coi thi, như thế thì không có lẽ nào lại không có đủ tư-cách, không chấm nổi những người mà mình không được chấm, được sát hạch? Vậy thì vì lẽ gì mà nhiều thí-sinh bài làm rất khá mà hỏng?

Điều đó rất giản dị, chỉ vì:

1° Là sự đăng trí, hay nói cho đúng là sự vô ý của ông thư-ký hội-đồng sát-hạch.

2° Số thí-sinh nhiều quá (nhất là thi bằng sơ-học), công việc của ông thư-ký rất nặng-nề phiền-phức, không thể đảm đương cho chu đáo được. Nên thành-ra dù có khi làm thì các ông thư ký ấy cũng có thể lầm được.

Cho nên, hoặc công làm điểm số các bài, hoặc nộp đúng mà đến khi chép sang bảng những người được trúng tuyển thì bỏ sót không biên.

Kỳ-giả sở dĩ đoán hão nói mò, thực là đã có cường cớ hiển nhiên. Kỳ-giả còn nhớ năm 1921, người bạn kỳ-giả là ông Q. hiện nay làm giáo-học ở Nam-định, khi bấy giờ đi thi Brevet Elémentaire trở về kêu than rằng: Bài làm khá mà khi đi xem bảng không thấy tên, ngờ lấy làm ngạc nhiên quá, song ấy cam tâm chịu vậy, vì tưởng rằng hội-đồng sát-hạch quá nghiêm-khắc mình nhiều cho nên được mà mình hỏng. Song, cách một 2 tháng sau, nghĩa là vào khoảng tháng août, khi đăng ra nhà Học-chính Giám-đốc để xem điểm số được bao nhiêu, ngỡ hầu để xin thi kỳ sau về tháng Octobre thì bấy giờ mới biết rằng note của mình trên cái note bắt buộc phải đã đã được vào 2e série (tức là kỳ vấn đáp thêm bài thi vẽ) nhưng mà viên thư-ký hội-đồng sát-hạch bỏ sót tên ông, quên không đánh dấu chữ thập vào bên cạnh để giáp sang cái tờ những người được vào để nhị trường (Liste des candidats admissibles à la 2e série). Ông vừa mừng vừa lo, mừng là mừng rằng còn sẽ cơ vớt vát, lo là lo không biết khi vào vấn-đáp có được trái chảy không hay là chết nghỉ-ta để vì trong hai tháng trời buồn bã âu sầu mà hóa mất! Ông liền kêu với quan Học-chính Tổng-trưởng, thì ngài cũng giật mình mà vội vàng cho họp hội đồng bất-thường để khảo sát độc một mình ông vào vấn-đáp, được một lúc thì tuyên cáo rằng ông trúng tuyển hẳn. Ấy may là ông đi thi Brevet Elémentaire thì mới có dịp đi xem note, thì mới biết cái lầm lẫn của hội-đồng sát-hạch, chứ nếu ông đi thi Diplôme d'études complémentaires franco-indigène (ngày nay là Brevet d'Enseignement Primaire Supérieure franco-indigène) thì còn hi-vọng nỗi gì?! (Theo lệ bấy giờ thì những thí-sinh nào hỏng Brevet Elémentaire, khóa tháng sáu thì đến độ tháng tám phải đến đơn xin thi khóa Octobre sang ít ra khóa trước phải được 35 điểm nghĩa là nửa phần điểm số trung bình để vào 2e série thì mới được ứng thí khóa Octobre.)

Kỳ-giả nhớ rằng từ năm 1921 tới bây giờ cũng có thí-sinh vào cái cảnh ông Q. vừa nói trên này chăng!

Vì kỳ thi sơ học Pháp-Việt mới rồi, kỳ-giả thấy nhiều thí sinh khá mà phải hỏng trong số đó, cũng có người mà kỳ-giả đã xem bài ở giấy đáp cẩn thận mà tôi tin là những thí sinh thực thà đáng tin cẩn, thì kỳ-giả e rằng sự hỏng nhiều đó có lẽ cũng do một phần lại ông thư ký hội đồng sát hạch vì cái nhiệm vụ nặng nề mà sơ sót chăng!

Vậy thì cứ thí sinh nào, sau khi thi xong, liệu bài mình có thể đã note được vào vấn đáp mà không thấy được vào thì cứ tự mình hoặc nhờ các ông cố hà cố trường mình nói với quan chánh khảo để ngài cho biết điểm số bao nhiêu để được vững dạ. Kỳ giả dám quyết rằng các ngài cũng sẵn lòng giúp giỉ mà không cho xem, mà có lẽ các ngài lại muốn cho ta biết trước cái điểm số của ta để các ngài khỏi phải mang tiếng là bất công, là không minh, là tây vị, vân vân... mà các cô-ử đi coi thi cũng được yên lặng không còn ta thán ta-hận gì ta.

Chỉ có người việc điều-tỉ 317 trong học chính tổng quy mà bỏ ý-giả rằng: Để coi quan lớn kiểm duyệt việc chi mà phải lôi thôi, làm mất thì giờ của các hội đồng». Kỳ giả xin thưa trước rằng: Quan Học-chính Đông-trường và quan Chính-giám-đốc sở đồng, vì công việc quan trọng nhiều, không thể xem xét xiết được, tất cần kiểm soát về toàn thể, về tổng quát mà thôi, còn những điều tiết như là người chấm note, lại thì có lẽ các ngài không có thể làm được. Tỉ thì chúng ta lỗi xem cho biết rõ note của chúng ta cũng là góp phần vào giáp các ngài trong việc kiểm-soát lấy vậy.

Tái bút. — Nếu nhà Học-chính gửi cho các báo quán những số có điểm số các bài để các báo đăng cho phần mình, như là đăng số tổng thất được thường tại các ngài cũng vui lòng, mà ta tụng cái lòng quảng đại của nhà nước, đã người lọc độ cũng được hi đỡ mà không dị nghị gì nữa.

T. h. K.

1. Art. 317. — Le procès-verbal de la session du certificat d'études primaires, approuvé et signé de tous les membres de la commission d'examen et comportant, s'il y a lieu, leurs observations, les feuilles de notes et les compositions écrites sont transmis, dans le plus bref délai, au Directeur de l'Enseignement Primaire, qui, après avoir vérifié la régularité des opérations, propose au Gouverneur Général la délivrance de tous titres à ceux qui en ont reçu à l'examen.

Le procès-verbal de la session du diplôme d'études complémentaires est transmis, dans les mêmes conditions au Directeur de l'Instruction Publique, qui, après avoir vérifié la régularité des opérations, propose au Gouverneur Général la délivrance de tous titres à ceux qui en ont reçu à l'examen.

SAN-NHIÊN-ĐÀI

Một cuộc hát cải lương hiếm có thực là cả-biệt

Tối thứ năm 17 và tối thứ sáu 18 này tại rạp hát Sán-nhiên-Đài ở ngõ Sầm-công cạnh phố hàng Mã-may số 19 diễn tích hát:

TÒA ÁN LƯƠNG TÂM

Của ông Vũ-đình-Long soạn

Nhân kỳ hội chẩn của các cụ học-sinh quê ở Nam-định trước khi về nhà có đồng-âm hiệp-lực diễn tích hát này trong hai tối để lấy tiền giúp vào hội lâm phúc «Hợp-Thiện» ở Hanoi.

Quý hồ thay tấm lòng tốt của các cậu đã có lương-tâm như thế, vậy xin bà con ta ở trong Hà-thành chiếu cố lại xem cuộc vui hiếm có, trước là khuyến khích cho công phu của các cậu đã luyện tập khổ nhọc, sau nữa là góp nhau về việc phúc-đức.

Xin mau mau mua vé giữ chỗ ngồi kẻo chậm thì hết.

Bản hội có cử người đi bán vé từng nhà và trong hai tối diễn ấy thì ban ngày có bán vé tại ở rạp hát Sán nhiên-Đài cũng là có để vé bán tại nhà tư của các ông có tên như sau này:

MM. Phúc-Mỹ, n° 42, rue du Takou Hanoi
Phan-bá-Học, n° 55, rue des Radeaux Hanoi.
Thực-Nghiệp-Dân-Báo rue du Chanvre - Hanoi.
Trung-Bắc-Tân-Văn rue du Coton Hanoi.

MM. Phúc-Điệp, Administrateur Délégué ở Hội Sán-nhiên-Đài 143, Route de Huế-Hanoi, cùng tại nhà Hội-quán «Hợp-Thiện» ở phố bờ Thành của đông (Boulevard Henri d'Orléans) số 58 tại Hanoi.

Hợp-Thiện hội lại cáo
Le Président du Conseil d'Administration
Signé Long.

Hội đồng trị sự hội Sán-nhiên đài có lời bá cáo để các quan viên hội được biết rằng thứ 5 là 17 và thứ 6 là 18 này hội đồng cho thuê rạp hát để hát 1 ý tiền công về hội Hợp-Thiện, vậy các quan viên hội hễ có đi xem thì phải mua vé.

Nay Kính-cáo
Pour le Conseil d'Administration.
Quản-lý hội
Phúc-Điệp

Tối thứ tư 16 Juin 1926

CẢI KIẾN KIỆN CỰ KHOAI

Vở chèo cải-lương soạn thành nhiều điệu hát rất hay. Các cảnh hát rất là thảm thủy và có ý tư làm, đối chọi nhau từng chữ một. Lần nầy cũng diễn lại là vì soạn giả cần phải xửa đổi lại ít nhiều để in thành sách bán. Nay sách đã in xong, mỗi quyển bán 0 p. 40, tại phòng bán vé nhà hát. Ai mua nhiều sẽ được tiền hoa hồng và xin cứ hỏi cụ tú Nguyễn-thức-Khiêm là soạn giả.

BẢN-B

TAXÉOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

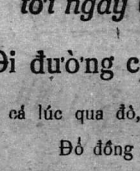
Giá một lọ: **1$00**

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ

L. BLANC

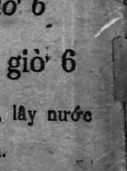
31, phố Paul-Bert, Hanoi

3003

LAN-PHƯƠNG

79, Hàng Đào, Hanoi

Bàn hiệu chuyên làm khâu xếp đã lâu năm, làm được kiểu dáng đẹp để chắc chắn hơn mọi nơi. Nay có làm cả mũ nút chai (liège) đủ các lối. Hàng gửi lĩnh hóa giao ngân, nhưng phải gửi một phần tiền trước.

Khăn 7 nếp không kể chữ nhân

Nhiễu tây . . . . 3$80 - 3$00 | Lượt . . 2$50 - 2$00 - 1$20 - 0$60

Mũ nút chai : 3$00 - 2$50

CUỘC THI Ô-TÔ TRUNG BẮC-KỲ

Xe ô-tô 12 c.v. ROLLAND-PILAIN

Khởi-hành ngày 5 Juin hồi 13 giờ

tới ngày 6 Juin hồi 11 giờ 6

Đi đường cả thảy mất 22 giờ 6

Kể cả lúc qua đò, lúc đỗ, lúc lấy dầu, lấy nước

Đỗ đồng mỗi giờ được 59 km.

Nhanh hơn lần trước được 3 giờ 6.

Đi nhanh như thế là nhờ về dầu **Spidoléine**

rất tốt, và đèn **Marchal** *rất sáng.*

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

La philosophie des lettres

Sur la route d'Aix-les-Bains. Au loin, sur les croupes âpres et yertes du Jura, les tits jaunes des torrents desséchés dessinaient de toutes parts des Y.

Avez-vous remarqué combien l'Y est une lettre pittoresque qui a des significations sans nombre ? L'arbre est un Y ; l'embranchement de deux routes est un Y ; le confluent de deux rivières est un Y. Une tête d'âne ou de bœuf est un Y ; un suppliant qui lève les bras au ciel est un Y.

Au reste, cette observation peut s'étendre à tout ce qui constitue élémentairement l'écriture humaine.

Toutes les lettres ont d'abord été des signes et tous les signes ont d'abord été des images. La société humaine le monde, l'homme tout entier est dans l'alphabet. La maçonnerie, l'astronomie la philosophie toutes les sciences ont là leur point de départ imperceptible mais réel ; et cela doit être. L'alphabet est une source.

A, c'est le toit le pignon avec sa traverse, l'arche, ou c'est l'accolade de deux amis qui s'embrassent et qui se serrent la main ; D c'est le dos ; B, c'est le D sur le D, le dos sur le dos, la bosse ; C, c'est le croissant, c'est la lune ; E, c'est le soubassement, le pied droit, la console et l'étrave, l'architrave, toute l'architecture à plafond dans une seule lettre ; Fc'est la potence, la fourche ; G c'est le cor ; H, c'est la façade de l'édifice avec ses deux tours ; I, c'est la machine de guerre lançant le projectile ; J c'est le soc et c'est la corne d'abondance ; K c'est l'angle de réflexion égal à l'angle d'incidence, une des clefs de la géométrie ; L, c'est la jambe et le pied ; M c'est la montagne, ou c'est le camp, les tentes accouplées ; N c'est la porte fermée avec sa barre diagonale ; O, c'est le soleil ; P, c'est le portefaix debout avec sa charge sur le dos ; Q, c'est la croupe avec la queue ; R c'est le repos, le portefaix appuyé sur son bâton ; S est un serpent ; T, c'est le marteau ; c'est l'urne ; V, c'est le vase (de la ent qu'on les coufond souvent) ; je ns de dire ce que c'est qu'y ; X, ce t des épées croisées, c'est le com- ; qui sera vainqueur ? on l'ignore si les hermét ques ont ils pris X ur le signe du destin, les algébris- pour le signe de l'inconnu ; Z. est l'éclair c'est Dieu.

Ainsi d'abord la maison de l'homme son architecture, puis le corps de omme et sa structure et ses difformi- ; puis la justice, la musique, l'église ; guerre, la moisson, la géométrie ; montagne ; la vie nomade, la vie ditrée, l'astronomie, le travail et le pos ; le cheval et le serpent ; le arteau et l'urne, qu'on renverse et qu'on accouple et dont on fait la cloche; s arbres, les fleuves, les chemins ; enfin le destin et Dieu ; voilà ce que contient l'alphabet.

Victor Hugo.

Tự dạng chiết lý

Trên con đường Aix-les-Bains, xa trông trên sườn núi Jura đồ hầm xanh mơi kia, những mạch suối cạn sắc vàng phơi-phới, vươn ra khắp đôi nơi, biết bao nhiêu là chữ Y.

Các ngài có nhận ra rằng chữ Y là một chữ mỹ miều hàm-súc vô số nghĩa không ? Cái cây là một chữ Y ; chỗ hai con đường gặp nhau là một chữ Y ; cái đầu lừa hay đầu bò là một chữ Y ; một kẻ cầu an vươn giơ hai tay lên giời là một chữ Y.

Cứ thế mà suy rộng mãi ra cả các vật phác hoạ nên chữ của người ta.

Nhất cổ từ trước hết là những cái biểu-hiệu, mà những cái biểu-hiệu ấy, trước hết là những hình-tượng. Nhân-quần, xã-hội, thế-giới, toàn-thể con người cả trong sách vỡ lòng «ABC». Khoa kiến-trúc, khoa thiên-văn, khoa triết-học, phàm các khoa học khởi-thủy cả ở đó, tuy không hiển-nhiên thế, nhưng thực thế và tất thế. Vậy «A B C» là một cái nguồn gốc của mọi vật.

Chữ A là cái nóc nhà, cái bồi nhà có xà ngang ở giữa, hay là cặp cái nhịp cầu, hay là hai người bạn cùng cầm chặt lấy nhau mà bên và bất tay nhau ; chữ B là cái lưng ; chữ B là hai chữ D nằng lên nhau, lưng kẹp ở trên lưng kia nghĩa là cái bướu ; chữ C là cái liềm, hay là vành giăng ; chữ E là cái thềm dưới nhà, cái chân của cuốn cái bộ và cái chồng, cái đầu cột, phàm các thứ về kiến-trúc mà hình đầu là thu vào chữ ấy cả ; chữ F là cái nêu hành hình, cái nang ; chữ G là cái tà vẹt ; chữ H là mặt trước của một cái lâu-đài, hai bên có chòi cao ; chữ I là cái máy bắn trái-phá ; chữ J là cái lưỡi cày ngược lại là cái sừng biểu-hiệu sự phong-đăng hòa-cốc ; chữ K là tượng-hình các phân-chiếu bằng góc trực-chiếu nghĩa là một cái thoa khóa của khoa-học ; chữ L là cái đòi và cái bàn chân ; chữ M là hòa núi hay là đàn-bình, là trại làm sát với nhau ; chữ N là cái cổng đóng ở giữa có một mảnh gỗ chéo góc ngang góc kia ; chữ O là cái mặt giời ; chữ P là người phu-trạm đứng và vác nặng trên lưng ; chữ Q là cái phần đằng sau con ngựa với cái đuôi ; chữ R là tượng-hình sự nghỉ ngơi, là người phu vận-tải dựa gậy mà đứng ; chữ S là con rắn ; chữ T là cái búa ; chữ U là cái lá ; chữ V là cái cốc (bởi thế nên người ta hay lẫn lại chữ ấy) ; chữ Y là gì tôi vừa nói rồi ; chữ X là đó ! kẻm chống nhau, là cuộc tranh-chiến. Ai sẽ thắng trận ? Không ai biết được ; cho nên pháp môn phù thủy lấy chữ X làm biểu-hiệu cho vận-mạnh, nhà học «đại số», lấy con X làm biểu hiệu cho những thứ chưa biết được, chữ Z là chớp, là Thiên-cẩu.

Thế là truyện hết cái nhà của người ta và sự kiến-trúc nhà cửa ; rồi đến thân-thể người ta ; sự xếp đặt ra hình người, và sự tăng-tiến của người ; rồi đến bình-lý, ăn-nhậu nhà thờ, trận mạc, mùa-màng, kỉ-hà-học, nói, sự bất định cư, đời du-độ, thiên-văn, sự làm việc và sự nghỉ ngơi ; con ngựa và con rắn ; cái bừa và cái lưỡi mà người ta áp sắp xuống rồi mắc vào với nhau mà làm ra cái chuông ; cây, sông, đường ; sau đến vận-mạnh và Thiên-cẩu, ấy đấy những thứ ở trong sách vỡ lòng «ABC» đấy.

Song-Nam
Nguyễn-văn-Thuộc (Huế).

Hoa Đào Trước Gió

(NAM-TRUNG TINH NỮ-LANG)

(Nghĩa-hiệp tiểu-thuyết)

ch dầy non 300 trang. Giá bán 0$ 60, phí 0$ 20. Mua buôn trừ 15 phần. và Mandat xin gởi cho :

M. BÙI-XUÂN-HỌC
Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.
5.550

CASQUES en LIÈGE

3$, 2$50 ET 1$80

Mũ lâm, máy ép, máy viền,
Rất đẹp, rẻ tiền, ai chẳng thích mua !!

Có bán cả rút, hỗ cao-su và liège để làm mũ.

NGUYỄN-NGỌC-LINH
104, Rue du Chanvre, Hanoi
Fabrique à Khâm-thiên
près Gare Hanoi

KHẨN XẾP
0170, 1950 à 2230
9837

Một cuộc chơi phiêm trên vịnh Hạ-long

Cõ đi là bể khổ. Người ta sinh ra ở đời, ai là tránh được cái khổ. Người thì khổ ít, người thì khổ nhiều. Kẻ lao động và trí chí biết khổ người tinh chất, người học thức đa đoan lại thì chịu khổ trong tinh-thần. Cái khổ càng ngẫm ngẫm sâu xa bao nhiêu càng làm cho người ta đau đớn ấu sầu bấy nhiêu. Nhưng ta có chịu người khoanh tay bó gối mà chịu khổ, mà kêu khổ dân. Tất phải tìm tòi những cách gì để an tủi cho quên, cho bớt những sự khổ đi. Hoặc khẩn nguyện kêu cầu những đấng thánh thần để mong người cứu vớt ra khỏi chốn khổ-hải trầm luân ; hoặc mượn những giọng hát tiếng đàn, cuộc cờ ché rượu để làm cho khuây khỏa nỗi lòng. Lại có cách thanh cao hơn nữa để chữa cho bớt những sự sầu khổ, là du ngoạn những nơi thắng cảnh của thợ trời.

Vừa đây tôi qua vịnh Hạ-long chơi, trong lòng thấy khoan khoái nhẹ nhàng, người lưu liên cảnh, cảnh quyến luyến người, thật là một buổi du lãm có bổ ích cho con tim khối óc. Những làn bóng bình trên mặt bể, lan tới chốn hang sâu, tưởng như mình đã thoát ly ra ngoài vòng tục lụy, trong tâm thần phát khởi ra nhiều mối cảm tưởng khoái chá êm đềm, nên muốn ghi chép ra để kỷ-niệm những cảnh trí đã làm cho mình quên được trong mấy tầng đồng hồ những sự sầu khổ ở đời.

Đêm hôm 22 tháng năm tây năm 1926, tôi cùng vài người anh em đáp tàu thủy ra Hongay. Đêm hôm ấy giời sinh giăng. Quãng sông từ Haiphong ra Quảng yên và Cát-hải, hai bên còn có bờ từ Cát-hải ra Hongay, phong cảnh thật là bao la bát ngát. Đêm khuya, giăng ở, anh em ra hóng gió ngoài mũi tàu, ngẩn bốn bề chỉ có mặt nước mênh mông cùng núi non lồm chồm. Tàu cứ từ từ chạy, mình cứ vẫn vơ trông. đường đi khuất khúc quanh quẹo, lác nào phía trước cũng có những núi đá sừng sững bỉ ẩn như ngăn mất lối đi. Bấy giờ, mình đứng trong khoảng hẹp trời trang nghiêm bình tĩnh, đem tỉ cái sức mình với sức ông hóa công, mình cỏ khác gì một cái bụi mấy may. Mỗi con gió thoảng, mỗi làn sóng êm, cũng có thể làm bay, làm trôi được cái bụi ấy. Thế mà trí tưởng tượng của ta thường bao quát thu thập được cả vũ trụ, cho vũ trụ ở là một khoảng không gian vô hạn không có ý nghĩa cao xa gì. Vậy hình thể ta đối với vũ-trụ thì quả mỏn mọn, mà ý tưởng ta đối với vũ trụ thì to tát hơn nhiều.

Bỗn giờ sáng tàu vừa tới bến Hongay, chúng tôi lên nhà ông chủ sự sở buu điện là người thân nhân ra tòng sự ở đây đã hơn một năm. Đến sáu giờ rưỡi sáng anh em cùng thuê thuyền ra vịnh.

Trước kia ở vẫn tưởng người trong một cái truyện sơn lồng đánh trên mặt bể khơi thật là ngay hiểm, rất sóng gió bất kỳ thì kinh khủng đến đâu. Nay mới biết không có chất nguy hiểm gì, lại trong người thấy dễ chịu vô cùng. Thoạt ra khỏi bến, xa xa trông thấy hàng nghìn chiếc thuyền kéo lưới, cái nào cũng giương buồm, vui mắt quá. Mình xưa nay quen ở chỗ thành thị, ngày nào cũng phải trông thấy nhân vật ấy, nhà cửa ấy, đường phố ấy, nay nhờn giới được mở rộng thêm ra, mắt được ngắm nghía cái cảnh chân trời góc biển, còn gì vui sướng bằng. Vả từ thần đi học, mình đã xem biết bao nhiêu sách tả mọc những cảnh nước nhược non bồng, trong trí đã hình dung biết bao nhiêu cảnh kỳ dương đại hải, muốn có ngày được mục-kích những cảnh đẹp của hóa công mới mãn nguyện.

Tuyến chèo độ hai tiếng đồng hồ thì tới hang Đầu-gỗ, tây gọi là Grottes des Merveilles ». Nước con thuyền phải đỗ xa bờ độ bốn năm mươi thước tây. Mỗi người nhờ một anh chở thuyền cõng vào chân núi. Anh em lần lượt bẹo trèo lên trên hang. Trong mới vào, trong mình đã thấy một mẻ lắm, mất cả cái khí viêm nhiệt ở bên ngoài. Vào quá trong, thấy một tấm bia đá của vua Khải Định dựng từ hồi qua chơi vịnh Hạ-long cùng quan Toàn-quyền Serrant. Chữ bia không được rõ lắm, lại thêm có lắm tên khách du lãm đề nghịch ngoạc lên trên, nên không đọc được hết bia. Xem những chữ đã đọc cũng đã biết cái bụng tôn quân của người Việt-nam ngày nay đối người lãnh là đường nào. Sự đó cũng là một lẽ thường trong cuộc tiến hóa. Ngày nay nhân-loại trọng hình quyền, hơn công-lý, ta không thể chấp tay quỳ gối mà phó thác cả tính mệnh cho một ông mũ cao áo đài xưa kia mười dân-đen thờ là một đấng chí tôn. Không, người ta sinh ra ở đời, ai cũng bình bài ấy, ai cũng trí năng ấy, có đâu lại cách biệt nhau quá một vực một giới như vậy. Một người, muốn có cái phẩm giá cao, cái quyền lực rộng, tiếng ấy thời là một đấng chí tôn, thì tất phải có cái tài năng lỗi lạc, cái học thức siêu quần. Nếu là ông võ tướng, thì phải có công hiển hách với đời, giữ được sự an cho nước. Nếu là một nhà chính-trị thì phải hành động những việc đại công tính, mưu được sự hạnh phúc cho đồng bào. Ấy những người như vậy mới đáng tính đáng tôn, đáng chiếm cái địa vị cao tột trọng.

Đứng trước tấm bia đá mà nghĩ ra những tư tưởng ấy, nghĩ mình cũng vẩn vơ thật.

Xem bia xong, cứ lần đường vào ; nhất cảng vào càng thấy sâu, càng vào càng thấy tối. Trong động có nhiều chỗ đá mới xanh xanh biếc biếc, trông như bức phông vẽ vậy. Tiếc vì lúc đi không dự bị đèn đuốc, nên không dám vào sâu lắm, đành phải giở ra. Rồi đến ngoài cửa động, đứng lại xem những tên viết chi chít vào đá để làm kỷ niệm, đã biết ở chốn hang thẳm thanh u này mà cũng có nhiều vết chân người qua lại.

Xem bia chán giờ, chúng tôi lại xuống thuyền sang thăm các động khác. Lúc này nghỉ chèo thuyền cứ đứng đỉnh trôi dạt vào các chân núi đá. Anh em bèn giở ra đánh chén. Cảnh mới nên thơ sao ! Giá có phải là những bậc tao-nhân mặc-khách, thì đã rung đùi ngâm thơ đấy ; nhưng tôi vì trong bọn mình không có ai là mặt làng văn, nên đối với cảnh đành phải im hơi lặng tiếng. Lâm lúc ngồi một mình, hồi tưởng đến những bậc văn nhân thi bá của nước mình, lại tiếc cho mình không được sống vào thời trước để hưởng chút thú êm đềm bầu rượu túi thơ. Nhưng tấc vàng kim ở vừa gặp núi, bóng ngọc thỏ đợi đầu non, vài anh em đồng chí ngồi mà ngâm nga ở một nơi phong cảnh hữu tình, cũng là thú vị lắm đó.

Sau vào thời nghỉ đêm một bước thời lệt bệt, hơn một bước mới sinh tẻo, ngồi mà rung đùi ngâm thơ sao được.

Một lúc, thuyền tới hang Luồn. Hang này tây gọi là « grotte des Surprises. Nghe nói đấy là trỏ sẽ của bọn gian nhân. Cứ đến đêm chàng chèo thuyền đi cướp các ngẹ. Thuyền chui qua hang, vào đến trong, thấy một khoảng rộng ra tựa như một cái thung lũng nhỏ. Chỗ này thật là tĩnh mịch quanh hiu, chỉ còng có một tiếng gió tiếng gun, tiếng chim tiếng thú nào cả. Các bọn đạo nhân ẩn thế, muốn xa lánh những nhân thế hỗn tạp, tới đây mà đi dưỡng tinh-luyện thì thật là tiện hợp. Thuyền ở đây ra, tôi còn ngoảnh cổ lại trông, cỏ ý lưu liên với cảnh, dáng dăng chưa muốn ra về.

Chúng tôi còn xem hai hang nữa, là hang Đinh và hang Xuất. Đại khái cũng chỉ là một khoảng núi lồm chỏ, không có vẻ gì đẹp như hang Đầu-gỗ. Trong hang Xuất, có một bộ xương người. Hỏi bọn chở thuyền, họ nói mấp mờ ấm. Tôi đoán có lẽ hồi xưa một người nào thuyền mất, vì ở bể không có chỗ mai táng, nên để vào đây. Lâu ngày chỉ còn mấy cái xương tay, xương chân thôi.

Xem xong hang nầy, bèn quay về nói Đá thơ, ở gần Bãi-cháy tức là bến kia Hongay, chúng tôi có chép được một bài hát nói và hai bài thơ chữ dịch nôm khắc vào đá như sau này :

I

Bài hát đi chơi vịnh Hạ-long

Nhác trông phong cảnh lạ lùng,
Bể mênh mông rộng, non trùng điệp cao.
Thuyền lan quanh lối động đào,
Côn ngờ ngư phủ ra vào đâu đây.

Đăng sơn lắm thầy, cảnh non bồng ngẫm kỳ lại càng xinh.
Sóng nhấp nhô bóng bạc lẫn tăm tình,
Gềm nước biếc với non xanh vẻ hóa hoa.
Trong động Tiêng-vân năm sắc đá,
Ngoài sông Lục thấy một màu gương.
Mối vui chân hỏi tỏ tìm đường,
Trông ra bóng tà dương đã gác núi
Chèo mải nẻt gọi con thuyền lơn lỏi.
Chốn đào-nguyên quanh lối lại tìm ra.
Vui thay hỏi thú yên-hà.

Mme Vũ-Đại
Đào-thị Kim-thoa

II

Hai bài thứ của quan án dịch ra nôm

Một chèo non nước mênh mông,
Tiếng chửa lắng với tiếng sông vang lừng
Đêm xuân sóng lặng gió dừng,
Tay tiên dìu dặt vang lừng canh khuya.
Bến xa bóng đã lập lờ,
Sông đưa ngọn sóng chim vỗ lại đi.
Vân tuyền phong thú ai bì,
Giọng tình lơi lả đòi khi cợt người.

Đào-tiêu-Linh

III

Bằng lại cách mấy xuân rồi,
Yên hà còn đó năm giời thêm xuân.
Chơi non cùng cảnh trư tiên,
Mảy rồng mặt bể như quen như gần
Xem bia Quang-thiện mấy lần,
Sóng Đằng giọt lệ thấm khăn nâu vời
Bấy lâu nhớ bước đi chơi,
Long hoàn ai để làm nơi lãng điềng.

Vân tuyền
Dương-tự-Nhu

Chép xong thơ, trông ra bóng đã xế ca lâu, thuyền lại quay về Hongay. Anh em nghỉ ngơi ít lâu. Năm giờ rưỡi, chiều sang tấm bến Bãi-cháy. Mười giờ đêm lại đáp tàu về Hải-phòng.

Lúc tàu quay mũi, trông lại bến Hongay, một rẫy đèn điện chạy dài, thuyền tiếp nếp xa xa chiếc thuyền sơn của hai vợ chồng ông chủ sở buu điện ra tiễn biệt, trong lòng có ý nhớ tiếc. Ngắt vì thì giờ ít ỏi, đành phải ra về.

Cuộc chơi vịnh Hạ-long này thực là có nhiều thú vị.

Tôi vốn bẩm sinh đã có chút tính riêng với cảnh vật. Tuy rằng cuộc sinh nhai bó buộc phải ở chỗ thị thành huyên náo, mà trong lòng vẫn thường mơ màng những thắng cảnh danh lam. Mỗi khi được trực tiếp với tạo vật, mắt được trông thấy cảnh non xanh nước biếc, tai được nghe thấy tiếng vượn hót chim kêu, trong tâm thần lấy làm khoan khoái vô cùng.

Ôi ! kia đám mây bay, kia sơn khê thanh, kia dòng nước chảy, kia bóng giăng tà ; ấy đời người cũng chóng tan như vậy. Thế mà trong cõi thời hạn mấy ngắn ấy, ta không giết với trần với cảnh, để làm cho tiêu tan những nỗi sầu khổ, thì chẳng hóa ta khờ dại lắm du.

Ngô ngọc-Khu.

RẤT CÓ DANH TIẾNG !

ĐẠI-QUANG ĐẠI-DƯỢC-PHÒNG

BOULEVARD TỔNG-ĐỐC PHƯƠNG, N° 25 — CHOLON

DẦU THƯỢNG-HẢI N° 38

Chủ trị các chứng bịnh kể ra sau nầy :

1° — Bốn mùa cảm mạo nghẹt mũi, nhức đầu, tay chơn bải-hoải cảm nhằm khí độc trong uống ngoài thoa thảy đều dùng được.

2° — Trẹo trực đau bụng, ăn uống không tiêu, sinh bụng ợ chua, lòng nhu lửa đốt trong bụng quận đau, trúng thử trúng hàn ngoài thoa trong uống cũng đều dùng được.

3° — Đàm lên chận nghẹn, bất tỉnh nhơn sự, hàm răng ngậm cứng, tức thì phải dùng dầu nầy mà thoa nơi phia trong môi và thoa luôn nơi màng tang thoa dưới cổ hai bên cuống họng phải thoa cho thường thì tỉnh lại liền.

4° — Ho hen khò khè đàm lên chận nghẹt nơi thở không được thông thì phải lấy dầu nầy mà thoa nơi cuống họng và trước ngực cho thường lại phải nhỏ chừng 10 giọt dầu nầy vào một chút nước sôi mà uống thì sẽ thấy hiệu-nghiệm.

5° — Đờn-bà nằm bếp mà hay xây xẩm, hoặc nhứt đầu đau bụng thì phải lấy dầu nầy mà thoa hai bên màng tang, 1 tên ngực dưới bụng rồi cũng làm theo cách nói trên đây mà uống thì thấy sự hay hoặc người có thai mà dùng thường dầu nầy thì lại càng tốt lắm.

6° — Con nít bị kinh phong mửa là ngày đêm la khóc, hoặc hay ọe sữa trong ruột có phong, ngoài thoa trong uống hiệu-nghiệm như thần.

7° — Đi tàu dạy sóng mà mửa hễ biết dùng dầu nầy thì ắt nhiên vô sự.

8° — Hoặc bị dầu phong đau nhức hoặc bị phong thấp, tay chơn nhức mỏi, hoặc bị phong hòa mà đau răng, phải dùng dầu nầy mà thoa xát nơi mấy chỗ đau thì hết liền.

Những là mụt u mụt nhọt, các thứ ghẻ chốc con nít bị thai độc mà sanh ghẻ ngứa cả mình hoặc bị muỗi cắn hoặc sâu suông cứ dầu nầy mà thoa thì thấy hiệu nghiệm.

Cách dùng : Người lớn mỗi lần 5 giọt đến mười giọt con nít từ 1 giọt đến 5 giọt, phải pha với nước trà ấy là nước sôi mà uống.

Giá mỗi ve là. . . . . 0$25 | 12 ve là. . . . . 2$50

Các thứ thuốc của bổn dược phòng có gởi bán khắp cả các tiệm thuốc bắc trong mấy tỉnh lớn. 3061

QUÀ TẾT

Nhân dịp tết bổn-hiệu không biết lấy gì tỏ lòng cảm ân các ngài, vậy nay xin kính biếu tập diễn-thuyết của ông Phan-can Trinh, nếu ngài nào đã có rồi, hai gửi thư lấy hàng xin cho biết, xin thay hàng mấy thứ sau nầy : tay ý các ngài chọn. Tập việc ông Phan-bội Châu, tập Pháp Việt đề-huề, tập Việt Nam Minh Trị, Việt-Nam Nhân-Dân, Việt Nam Quốc-Hồn, Việt-Nam Quốc Tuy và tập chồng tia tức và du luận về ông Phan-bội Châu, le dân thương nước của ông Nguyễn-thượng-Hiền. Nay kính

NGUYỄN-TIẾN-HÀM dit THUẬN-THÀNH
Bottier - Chapelier
7, Rue des Cuirasses Hanoi
9025
Nhân dịp Tết, giá trong catalogue các Bầu-biện bị ↓.

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC :

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Các mua vé thì giá 20 mỗi tờ, đóng làm 22 tháng mỗi tháng số mỗi vào hạp tiền lần đầu, tiền được ngay cái vé, rồng mình có quyền ký hưu, có vé trúng số thì được số tiền. Mình chỉ chịu khó đành dụm một tí, thật bằn như không ngờ đến, mà đã được du cái cuộc vui số. lại được có quyền bảo-hiểu một cái vé rất quý có ích cho tới.

Vé CRÉDIT NATIONAL mỗi năm làm kỳ độ 4 lần : le 1er Janvier, le 1er Février, le 1er Avril, le 1er Mai, le 1er Juillet, le 1er Août, le 1er Octobre, le 1er Novembre.

Mỗi lần rút số có :

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
2 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
5 lô.	50.000 quan

Tiền rút số làm kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng dễ trúng lắm

Muốn đặt các cuộc rút số, nên gởi 20 mua ... cho chúng tôi biết nhé.

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Việc bảo an nếp theo như bản mới ngày 12 Mars 1926, các khế mua về được đề nếu chắc chắn. 3041